

ŽELEZAR

Jesenice, 10. maja 1990

Številka 18 • XXXIX

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, sekretar uredništva Dinka Trako. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, sekretar uredništva 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Proizvodnja in prodaja v številkah

OBRATI	SKUP. PROIZ.		PROIZ. ZA PRODAJO		
	količ. mes.	ind. mes.	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.
Jeklarna 1	16.053,0	108,4			
Jeklarna 2	22.588,0	102,6			
Livarna	43,4	86,8	25,6	64,0	130,0
VBS	22.572,8	97,2	4.423,0	86,7	18.392,0
HVB	8.798,5	102,3	9.039,9	106,3	38.045,3
HVJ	1.282,6	72,4	1.434,9	82,4	6.507,9
PVT	1.921,5	101,1	1.965,5	103,4	7.578,8
VDP	4.878,5	86,3	5.384,4	98,6	20.941,9
Žičarna	3.411,1	100,3	2.373,8	98,9	8.400,2
Jeklovlek	2.010,3	100,5	1.674,0	83,7	6.903,7
Elektrode	1.240,2	81,5	890,3	63,1	4.249,3
Žebeljarna	662,8	116,2	660,9	115,9	2.552,0
Žič. valjarna	7.089,1	102,7	1.149,3	145,4	4.204,6
ŽELEZARNA	95.551,8	100,2	29.021,6	97,0	117.905,9

Objavljeni podatki se nanašajo na doseženo proizvodnjo in prodajo v mesecu aprilu. Načrt skupne proizvodnje je bil dosežen. Pri doseganju načrta so v posameznih obratih velike razlike. Značilnost meseca aprila je predvsem sorazmerno visoka proizvodnja v obeh jeklarnah, kar je omogočalo sorazmerno malo motenj v oskrbi s polizdelki v celotni proizvodni verigi do finalnih izdelkov praktično skoraj do zadnjih dni meseca, kljub kasnitvi dobav vložka in nabave ter nizkih medfaznih zalog ob pričetku meseca.

Ob razlagi rezultata pa moramo upoštevati še nekatere faktorje, ki so motili celoten potek proizvodnje.

Kljub visoki proizvodnji v celoti ne moremo biti zadovoljni s proizvodnimi rezultati Jeklarn 2. Največja motnja so bili prodori na napravi za kontinuirano vlivanje slabov. Dnevna dinamika proizvodnje je bila zelo različna, s sorazmerno visokim deležem klasičnega vlivanja jekla v brame, kar je povzročilo dosti težav v Valjarni bluming in ostalih obratih ploščatega programa.

V mesecu maju bo izveden remont naprave za kontinuirano vlivanje v terminu, ko bo izveden načrtovan remont celotne Jeklarn 2 in pričakujemo zmanjševanje teh težav.

Zaradi problemov pri ogrevanju slabov se je že v aprilu pričel izvajati remont potisne peči v Valjarni bluming štekel. V okviru remonta se bodo izvedla tudi določena dela ob drugi fazi rekonstrukcije peči, kar bo v veliki meri rešilo težave, ki so bile stalno prisotne.

Odpredaja končnih izdelkov je dosežena 97 %. Operativni program so presegli obrati HV Bela, PVT, Žebeljarna in Valjarna žice in profilov.

Podpredsednik PO za proces:
Božidar Bartelj

Industrijska prodajalna Železarne Jesenice

Novembra lani smo v naši železarni poslovanje male prodaje preoblikovali v industrijsko prodajalno odprtega tipa. Zakaj smo se odločili za to in kako industrijska prodajalna deluje, nam je povedal direktor Komerciale Ernest Pušnik.

»Osnovni namen oblikovanja industrijske prodajalne odprtega tipa je bil povečati gotovinsko prodajo naših izdelkov. Kupci torej niso več samo delavci Železarne, ampak vsak, ki ima interes in ustrezne plačilne sposobnosti. Ko smo malo prodajo preoblikovali v industrijsko prodajalno, smo se izognili tudi preprodajam naših izdelkov, na kar nas je večkrat opozarjal zvezni tržni inšpektor.

Omenjeni interesi pa niso skladni z željami naših sodelavcev, delavcev Železarne, ki bi želeli čim cenejšo izdelke. S prodajo odprtega tipa se namreč cene oblikujejo tržno oziroma v skladu s predpisi. Razen tega uveljavljamo tudi nastale stroške in trgovsko maržo. Že pred registracijo nove dejavnosti oziroma oblikovanjem industrijske prodajalne smo analizirali delo nekaterih industrijskih prodajalnih v Sloveniji in ugotovili, da ima večina enotne cene za svoje delavce in za zunanje kupce. Prednosti delavcev pa so predvsem v tem, da so bolj seznanjeni o možnostih ugodnega nakupa blaga z napako. V Železarni smo poskušali uveljaviti določene količine izdelkov nižjih cen, vendar je to možno le, če razliko pokrijemo s financiranjem iz sklada skupne porabe.

Trenutno so največji problem industrijske prodajalne primeri poslovnih prostorov, saj sta s tem povezana obseg in asortiment prodaje ter sodobnejše poslovanje, podprto z računalniško obdelavo podatkov. Da bi sploh lahko začeli pripravljati novo lokacijo industrijske prodajalne, smo morali dokazati njeno upravičenost, predvsem z rezultati gotovinske prodaje. Ti rezultati pa kažejo, da se obseg prodaje iz meseca v mesec povečuje; lani je bilo mesečno povprečje prodaje 46.900 kilogramov, v prvih treh mesecih letošnjega leta pa

so številke naslednje: v januarju je bil obseg prodaje 98.000 kilogramov, v februarju 213.300, v marcu pa 289.000 kilogramov. Ob nekoliko višjih cenah izdelkov druge (sekunda) in tretje (terca) kvalitete smo v marcu oblikovali netto 84.000,00 dinarjev marže, brez upoštevanja stroškov in razlik v ceni.

Ko govorimo o trženju, moramo upoštevati tako ponudbo kot povpraševanje, kar velja tako za grosistično kot za detajlistično prodajo oziroma prodajo na veliko in za drobno prodajo, kot pravimo. Železarna je zainteresirana, da prodaja tudi določene izdelke z napako, kar ji omogoča industrijska prodajalna. Zaradi večjega obsega te prodaje pa so tudi posamezni obrati začeli bolj sistematično pripravljati spiske in nekatere posamezne pošiljke. Odpredaje so se začele bolj prilagajati interesom in potrebam kupcev, še posebej, če kupujejo v industrijski prodajalni. Za znanega kupca je namreč veliko lažje izpolniti tudi manjše naročilo. Zelo dobro se je vključil tudi Sektor tehnične kontrole, ki sodeluje pri ugotavljanju

nju kvalitete in klasifikaciji izdelkov za prodajo v industrijski prodajalni.

V njej je praktično možno dobiti vse naše izdelke, vendar v manjših količinah, saj je industrijska prodajalna namenjena prodaji na drobno oziroma detajlistični prodaji. Osnovna oblika poslovanja je gotovinsko plačilo, sprejemamo pa tudi naročilnice, seveda le, če je zagotovljeno njihovo redno plačevanje. S tem smo prodajni oddelek razbremenili majhnih specifikacij in težav s plačili.

Pri prodaji naših izdelkov v industrijski prodajalni smo ugotovili tudi, da grosistična trgovina slabo pokriva potrebe trgovine na drobno, zato je na tem področju še veliko možnosti. Po drugi strani pa je treba tudi grosistični trgovini omogočiti večjo prodajo, predvsem z ustrezno pripravljenimi pošiljkami izdelkov prve in druge kvalitete.

Začetne težave so torej delavci v industrijski prodajalni Železarne Jesenice ob pomoči in sodelovanju strokovnih služb in vodstva Komerciale uspešno prebrodili in začetki so zelo obetavni. O tem, kako si zamišljajo delo industrijske prodajalne v prihodnje, pa kdaj drugič.

Lilijana Kos

Poslovanje Slovenskih železarn

Služba za načrtovanje v DSSS Slovenske železarne redno mesečno pripravlja bilten o poslovanju Slovenskih železarn. V zadnji številki je predstavljeno poslovanje Slovenskih železarn v prvih treh mesecih letošnjega leta. Lahko nam kdo oporeka ažurnost, a omenimo le to, da so podatke nekaterih članic prejeli šele 19. aprila.

1. Proizvodnja

Zaradi težav, ki so se pojavile že ob koncu februarja, v Železarni Štore tudi v tem mesecu niso dosegli načrtovane proizvodnje surovega jekla. Z 11.249 tonami za mesecnim sorazmernim načrtom zaostajajo za 24 %. Proizvodnja jekla je bila boljša v Železarni Jesenice, kjer so mesečni načrt s 37.053 tonami presegli za 17 %.

Skupna proizvodnja jekla železarn je v prvem letošnjem tromesečju znašala 129.130 ton in je za 5 % nižja kot lani in za 8 % zaostaja za načrtovano.

Slikaje podobna pri proizvodnji končnih izdelkov. Lanskoletni obseg prvih treh mesecev dosegamo 94 % (železarne 95 % in predelovalke 86 %) in s 1320.385 tonami za načrtovanim obsegom zaostajamo za 8 %. Za lansko proizvodnjo najbolj zaostajajo v Tovilu (kar za 24 %), za načrtovano pa v Železarni Štore za 18 %.

2. Prodaja

2.1. Prodaja končnih izdelkov

Prodaja končnih izdelkov v treh mesecih letošnjega leta obsega 134.893 ton in je za 6 % nižnja od lanskoletne v istem obdobju. Pri primerjavi z obsegom prodaje pa vidimo, da smo v tem času zaloge znižali za 2 %, saj je za to odstotek prodaja višja od proizvodnje.

2.2. Zunanja vrednostna realizacija

Tudi pri zunanji vrednostni realizaciji ne moremo napisati nič kaj pohvalnih rezultatov. Rezultati manjšega količinskega obsega prodaje je tudi manjša realizacija. Za primerljivo vrednostjo v lanskem treh mesecih zaostajamo za več kot 30 %, za načrtovano pa za 13 %.

Pri tem naj omenimo, da je bil sorazmerni načrt v primerjavi z lansko realizacijo v tem obdobju za več kot 20 % nižji. Pri primerjavi z lanskoletno realizacijo rezultat potrjuje naše ugotovitve, da železarne ne dosegajo realne cene na trgu. Pri količinski prodaji glede na lansko leto zaostajajo za 6 %, po vrednosti pa je ta odstotek petkrat večji (32 %).

Pri predelovalkah je to razmerje skoraj enako (količinsko zaostajajo za 16 %, vrednostno pa za 14 %).

2.3. Izvoz

Lepšo sliko o poslovanju dobimo na področju izvoza; glede na lanske tri mesece smo letos izvozili za 42.436 ton končnih izdelkov in skupni vrednosti 24 mio USD. S tem smo lanskoletni izvoz količinsko presegli za 37 % (klirinškega celo za 191 %), vrednostnega pa za 21 % (klirinški 141 %). Od podjetij za lanskim letom količinsko zaostaja le Plamen, ki pa vrednostno izvoza treh mesecev lani presega za 23 %.

Marčevska izvozna cena je 536 USD/tono (konvertibila 523 USD/t in klirinški 548 USD/t), povprečna izvozna cena treh mesecev letos pa je 566 USD/t (555 USD/t konvertibila in 772 USD/t klirinški) in je za 12 % večja od cene, ki smo jo dosegli v istem lanskem obdobju (lani 640 USD/t).

Mesečni načrt izvoza smo dosegli le v količini (103 %), za načrtovano vrednostjo zaostajamo za 18 %, v obdobju pa za 11 %.

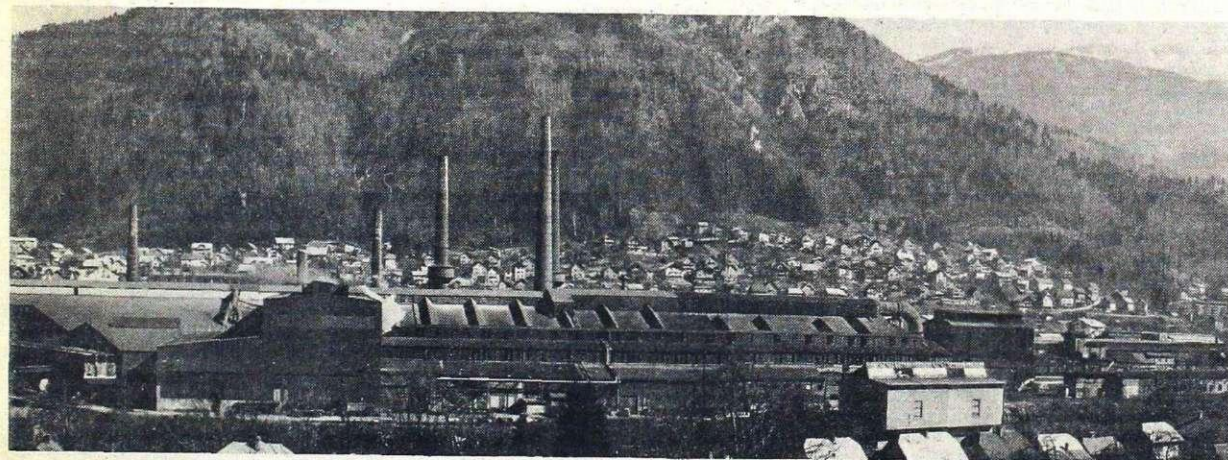
(Nadaljevanje na 3. strani)

Podjetniška preobrazba Slovenskih železarn

Zveza inženirjev in tehnikov Jesenice vas vabi v sredo, 16. maja, ob 18. uri na predavanje z naslovom Podjetniška preobrazba Slovenskih železarn.

Predavanje je organizirano v spodnjih prostorih Kazine, pod vodstvom Andreja Četinskega.

Vljudno vabljeni!

Panorama Železarne (foto: Mira Kolenik)

Naloga tehnike je, da z razumom uresniči upe in želje srca

Nekaj časa je že preteklo od letne skupščine Društva strojnih inženirjev in tehnikov Jesenic (DSIT Jesenice), vendar menimo, da ne bo odveč nekaj podatkov in misli o delu društva v preteklem letu in načrtih za letošnje leto.

DSIT Jesenice spada med večja stanovska društva v občini Jesenice, saj ima po zadnjem ažuriranju podatkov 199 članov. Od tega jih je 127 (64 %) iz Železarne Jesenice, 31 (16 %) iz TB Jesenice, 11 (6 %) iz CSUI Jesenice, 8 (4 %) iz Vodovoda Jesenice, 5 (2 %) iz Kres-a Jesenice in 5 (2 %) iz ostalih podjetij.

Društvu je, kot sekciji, priključenih tudi 22 gradbenih inženirjev in tehnikov iz Gradbinca, APP Jesenice in ostalih podjetij.

Delo društva operativno vodi na skupščini izvoljeni izvršni odbor, ki ima v tem mandatu 9 članov. O delu društva v letu 1989 je tekla podrobna razprava na skupščini. V tem sestavku omenjamo le uspešno končane akcije:

- organizirali smo šest strokovnih predavanj, katerih se je udeležilo okoli 100 poslušalcev,
- izvedli smo akcijo predavanj po osnovnih in srednjih šolah jeseniške in radovljiške občine, o gospodarni rabi energije, ki je zajela 9.075 otrok,
- organizirali smo pet ekskurzij,
- med članstvom smo izvedli anketo o poznavanju dela DSIT Jesenice.

Na skupščini so bile sprejete naslednje programske usmeritve za leto 1990:

- racionalizacija porabe energije v industriji in splošni rabi (nadaljevanje začete aktivnosti),
- tehnika v službi človeka za ohranjanje ekološkega ravnotežja,
- razvoj gospodarstva v občini Jesenice do leta 2000,

- aktivna udeležba v raziskovalni dejavnosti z lastnimi raziskovalnimi nalogami,
- vključevanje ekonomistov na kompleksnih projektih,
- strokovno usposabljanje (predavanja, okrogle mize, strokovni izpiti, postdiplomski študij),
- organizacija strokovnih ekskurzij,
- sodelovanje pri projektih republiške zveze inženirjev in tehnikov,
- organizacija društvene družabne aktivnosti,
- standardizacija v gospodarstvu.

Mnenja smo, da je delo dovolj široko zastavljeno, morda celo preveč, ker se pred izvršni odbor postavlja vprašanje, kako aktivirati članstvo. Izvršni odbor bo v tem mandatu storil vse, kar je v njegovi moči, da bi k delu pritegnil

(Nadaljevanje na 2. strani)

Temeljne naloge sindikatov za obdobje od leta 1990—1994

S temeljnimi nalogami uresničujemo:

- programski dokument
- mednarodne dokumente o ekonomskih in socialnih pravicah
- resolucijo Evropske konfederacije sindikatov.

Naše prednosti so:

- uresničevanje pravice do dela in svobode dela
- pravično plačilo, ki zagotavlja dostojno življenje delavcu in njegovi družini
- človeka vredne delovne in življenjske razmere
- sodelovanje delavcev pri upravljanju
- socialna varnost in višja kakovost življenja
- pravno varstvo delavcev in sindikalnih zaupnikov.

1.

Nova delovna mesta in skrb za ohranitev vsakega obetavnega delovnega mesta

Z razvojno politiko zagotoviti približevanje polni zaposlenosti (aktivna politika odpiranja novih delovnih mest in gmotna podpora države; ohranitev vsakega delovnega mesta, ki ima prihodnost in dolgoročno zagotavlja ustrezno plačo; zasebno podjetništvo na vseh področjih dela; uveljavitev različnih oblik zaposlovanja in samozaposlovanja...).

Ustanovitev razvojno-zaposlovalnih skladov in republik in če bo potrebno v občinah.

Z davčno politiko spodbuditi odpiranje novih delovnih mest in zagotoviti del sredstev za razvojno zaposlovalne sklade.

Sredstva sindikata za nakup delnic.

2.

Organiziranje trga dela

Oblikovanje borze dela in ustanovitev posredovalnic dela.

Preoblikovanje skupnosti za zaposlovanje v strokovno specializiran zavod za posredovanje dela.

Informacijski sistem - za svobodno izbiro dela in posredovanja dela.

Oblikovanje tripartitnega pogajalskega sveta (sindikati, delodajalci, vlada) za urejanje odnosov na trgu dela.

3.

Realna cena dela zagotavlja reprodukcijo delovne sile - ni le rezultat ponudbe in povpraševanja

Izhodiščna cena za najenostavnejša dela in opravila v letu 1990 je pri inflaciji 13 % najmanj 600 DEM.

Dodatki za delovne razmere so sestavina in popravek cene dela v kolektivnih pogodbah dejavnosti.

Povprečna plača v Sloveniji v letu 1990 najmanj 1000 DEM v dinarski protivrednosti.

Oblikovanje plač in načina izplačila sta sestavni del politike podjetja in drugih oblik organiziranja.

Z realno ceno dela do leta 1994 probojati kupno moč poprečne plače delavca v Sloveniji kupni moči poprečnih plač v sosednjih evropskih državah.

Do leta 1994 delež plač v poprečni strukturi cene proizvoda najmanj 30 %.

Regres za letni dopust najmanj v višini poprečne plače delavca v gospodarstvu.

V kolektivni pogodbi uveljaviti pravico do 13. in 14. plače.

S spremembo sistema javnega financiranja do konca leta zagotoviti, da se v letu 1991 obveznosti iz osebnih dohodkov bistveno znižajo.

Z racionalizacijo državnih organov, zmanjšanjem davkov za vojsko, zmanjšanjem obveznosti Republike Slovenije do sklada za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih SR in SAP zagotoviti nadaljnje razbremenjevanje gospodarstva.

Nadomestila stroškov za prevoz na delo in stroški prehrane med delom - stroški podjetja.

Sindikalnim zaupnikom v kolektivni pogodbi pravica do plačila sindikalnega dela.

4.

Presežni delavci - izhod ni v brezposelnosti

Presežek na enem delovnem mestu - zaposlitev na drugem.

Pravočasno (najpozneje v enem mesecu) obveščanje delavcev sindikata in pristojnih državnih organov o nameranih presežkih in priprava ukrepov za njihovo prezaposlitev.

Enake pravice in varstvo vseh presežnih delavcev ne glede na vzroke (tehnoški, ekonomski).

Presežnim delavcem nadomestilo najmanj v višini 80 % tarifne postavke v kolektivni pogodbi.

5.

Brezposelnost ima svojo ceno

Brezposelnost najdlje eno leto z obveznostjo ponovno zaposlitve in nadomestilom v višini 80 % tarifne postavke v kolektivni pogodbi.

Iskalcem prve zaposlitve služba najpozneje v enem letu in prejemek najmanj v višini 80 % tarifne postavke v kolektivni pogodbi za pripravnike.

6.

Cilj socialne politike - raven socialne varnosti razvite Evrope

V letu 1990 nacionalni programi razvoja družbenih dejavnosti.

V Sloveniji, najpozneje v prvi polovici leta 1990, socialni programi za presežne delavce; delavce, ki so začasno brezposelni zaradi stečajev; prve iskalce zaposlitve; težje zaposljive osebe in ostale kategorije prebivalstva, ki si iz objektivnih vzrokov ne morejo zagotoviti socialne varnosti z delom.

Pravica do socialne pomoči posameznikom in družinam, ki ne dosežejo ravni dogovorjenega socialnega minimuma - obveznost države.

Brez sprejetja socialnih programov ni odpuščanja delavcev v podjetjih in organizacijah.

Otroške dodatke za vse otroke v Sloveniji. Zahtevo Skupščini Republike Slovenije za celovito ureditev vprašanja otroških dodatkov, vključno z dvigom osnov.

Za svoje člane organiziramo dodatne oblike socialnih pomoči in kolektivnega zavarovanja ter ustanovljamo svoje hranilnice.

7.

Delavci - upniki v stečaju

Delavci - upniki v stečajni masi za neizplačana sredstva po kolektivni pogodbi, za odškodnino zaradi izgube delovnega mesta (sredstva za dokvalifikacijo in prekvalifikacijo, za dokup zavarovalne dobe, odpravnine...).

Kapitalizirana sredstva sklada skupne porabe se izločijo iz stečajne mase.

Delavcem iz podjetja v stečaju - prednostna pravica zaposlitve na novem programu, v novem podjetju, ob odkupu podjetja ali ustavitvi stečajnega postopka.

Začasno brezposelnim zaradi stečaja nadomestilo najmanj v višini 80 % tarifne postavke v kolektivni pogodbi.

8.

Sodelovanje delavcev pri upravljanju

Ustvarjalcem gmotnih in duhovnih dobrin z ustavo zajamčeno sodelovanje pri upravljanju na podlagi dela.

Delo in rezultati dela samostojna podlaga za prilaščanje in za sodelovanje delavcev pri upravljanju s podjetjem, zlasti o:

- razvoju strukturnih spremembah in odpiranju novih delovnih mest
- delu dobička na podlagi dela
- sklepanju in prenehanju delovnega razmerja
- izrekanju ukrepa prenehanja delovnega razmerja
- določanju in odpuščanju presežnih delavcev
- bistvenem spreminjanju delovnih razmer
- prerazporejanju delovnega časa.

Zastopniki delavcev in njihovo število glasov v delavskem svetu, skupščini podjetja oziroma ustanove tudi na podlagi njihovega dela.

Sindikati, organizirani po funkcionalnem in teritorialnem načelu, imajo pravico zastopati težnje zaposlenih v podjetjih in zunaj njih oziroma drugih oblikah organiziranja.

Vključitev vseh kategorij zaposlenih in nezaposlenih ali njihovih predstavnikov v odločanje o vprašanjih, ki zadevajo njihov gmotni in socialni položaj, v spodnji dom ali v ekonomski svet v primeru enodomnega parlamenta.

9.

Skrajševanje delovnega časa

V letošnjem letu zakonska ureditev in prehod na 40-urni delovni teden.

Priprava razmer za prehod na 36-urni delovni teden do leta 1994.

Uvajanje deljenega »evropskega« delovnega časa le pod pogoji: približevanja plač evropskim plačam, prilagoditve javnih služb, urejenega prevoza na delo in organizirane prehrane med delom.

Najmanj polurni odmor v deljenem delovnem času se vsteva v delovni čas in je plačan.

Merila za prerazporejanje delovnega časa v kolektivni pogodbi.

10.

Pokojnine zagotavljajo gmotno in socialno varnost upokojencev

Skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja preoblikovati v pokojninski sklad in uveljaviti podjetniški način upravljanja in gospodarjenja s sredstvi.

Možnost dopolnilnega individualnega vlaganja v pokojninski in invalidski sklad - višja pokojnina posamezniku.

Podjetjem možnost dopolnilnega kolektivnega zavarovanja delavcev z vlaganjem v pokojninsko-invalidski sklad.

Sindikati v upravljanju sklada iz obveznega pokojninsko-invalidskega zavarovanja (na podlagi uresničevanja pravic delavcev iz dela).

Sindikati tudi v upravljanju sklada iz dopolnilnega zavarovanja na podlagi lastnih vlaganj.

Uveljavitev možnosti za dokup let zavarovalne dobe za kategorije prebivalstva, ki jim v preteklem obdobju ni bilo omogočeno pokojninsko zavarovanje (kmetje, obrtniki, drugi).

Odpreti možnost za zakonsko ureditev pogojev za vstevanje časa rednega študija (visoka in višja šola) in služenje vojaškega roka v pokojninsko dobo.

11.

Delovne in življenjske razmere so merilo kakovosti življenja

Nova tehnologija - čista tehnologija. Program za odpravo tehnologije, ki ogroža zdravje delavcev in škodljivo vpliva na okolje - v petih letih.

Obvezno prerazporejanje delavcev z zdravju škodljivih in nevarnih delovnih mest v skladu z zdravstveno oceno delovnega mesta.

S kolektivnimi pogodbami uveljaviti preventivne in zdravniško načrtovane oddihe delavcev - strošek podjetja oziroma delodajalcev.

Ukrepi varstva pri delu na podlagi zdravstvene ocene delovnih mest.

Največje zdravstveno in socialno varstvo matere in mladih v delovnem procesu.

Do leta 1992 pripraviti razmere za odpravo normiranega dela kot podlage za določanje višine plač - preprečiti izčrpanje delavcev.

Z realno ceno dela in višanjem cene nadurnega dela in nočnega dela zmanjševati potrebo o takšnem delu.

Za delavca, ki dela v neugodnih delovnih izmenah, uveljaviti skrajšan delovni čas, ki se šteje kot polni delovni čas.

Vsakemu zaposlenemu zagotovi podjetje topli obrok med delom.

Delavski turizem, kakovosten letni odidih in rekreacija delavcev - ustanovljamo podjetje za pospeševanje delavskega turizma.

12.

Posebna skrb za delovne invalide

Z reformo pokojninsko-invalidskega zavarovanja do pravičnih denarnih nadomestil, posebno nadomestil osebnih dohodkov delovnih invalidov II. in III. kategorije.

Zagotovitev strokovne, delovne rehabilitacije vsakemu delovnemu invalidu.

Odpiranje in prireditve delovnih mest preostali delovnih zmožnosti delovnega invalida z uvedbo davčnih in drugih olajšav podjetjem.

13.

Vsak delavec mora imeti stanovanje

Do leta 1994 ustvariti možnosti, da bo imel vsak mlad delavec najpozneje v letu dni od zaposlitve zagotovljeno stanovanje z najnujnejšim standardom.

Iz cene zidave novih stanovanj izločiti komunalne in druge prispevke.

Cena dvosobnega stanovanja standardne velikosti in opremljenosti do leta 1994 največ pet poprečnih letnih plač delavca.

Posojilni pogoji taki, da bo s tretjinsko obremenitvijo plače v dvajsetih letih posojilo odplačano.

Z zakonskim varstvom lastnikov stanovanj in drugimi ukrepi spodbuditi odajanje zasebnih praznih stanovanj v najem.

Omogočiti odkup družbenih stanovanj po realni ceni z dvajsetletnim odplačilom - sredstva pa za zidavo novih najemnih stanovanj.

Z nakupi delnic v bankah - vpliv sindikata na posojila za stanovanjsko zidavo.

14.

Vlaganje v človeka, njegovo znanje in usposobljenost - podlaga za ohranitev zaposlitve

Usposobljenost za delo in izobrazbo dvigniti na višjo raven.

Zaposlenemu pravica najmanj 40 ur letno za strokovno in funkcionalno izobraževanje ter usposabljanje, na stroške podjetja.

Sindikalno izobraževanje razviti za potrebe dela v sindikatih in za potrebe strokovnega usposabljanja članov.

Zakonsko urediti varstvo dosežkov znanja, ustvarjalnosti in inovativnosti.

Plačilo za inovacijo sorazmerno gospodarski koristi.

Delavcem zagotovljena pravica do kulturnih dobrin in lastne kulturne ustvarjalnosti.

15.

Za pravno varstvo, za varstvo delavcev ter sindikalnih aktivistov bomo poskrbeli sami

Pravno varstvo in varstvo pravic delavcev iz dela in delovnega razmerja pred samovoljo vodilnih kadrov in delodajalcev je poglavitna skrb sindikatov.

Nova zasnova in racionalno organiziranje pravnega varstva v sindikatih, ki zagotavlja pravne nasvete, različna posredovanja, pravno pomoč, varstvo in zastopanje naših članov.

V posamičnih in kolektivnih sporih ter stečajnem postopku sindikat zastopnik delavcev.

Sindikalni zaupnik uživa z zakonom zagotovljeno imuniteto; ni ga mogoče prerazporejati, uvrščati med presežke, disciplinsko ter odškodninsko ukrepati proti njemu, ni mu mogoče znižati osebnega dohodka ali ga kako drugače postaviti v manj ugoden položaj.

Imuniteta sindikalnega zaupnika na podlagi sindikalnega dela traja še dve leti po prenehanju mandata.

Prostorske in druge razmere za delo sindikalnih zaupnikov in sindikata podjetja v skladu z resolucijo Evropske konfederacije sindikatov zagotavlja delodajalec.

Posebni sklepi kongresa

1. Zveza sindikatov Slovenije se preimenuje v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

2. Organizacije in organi Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so pravni nasledniki organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije.

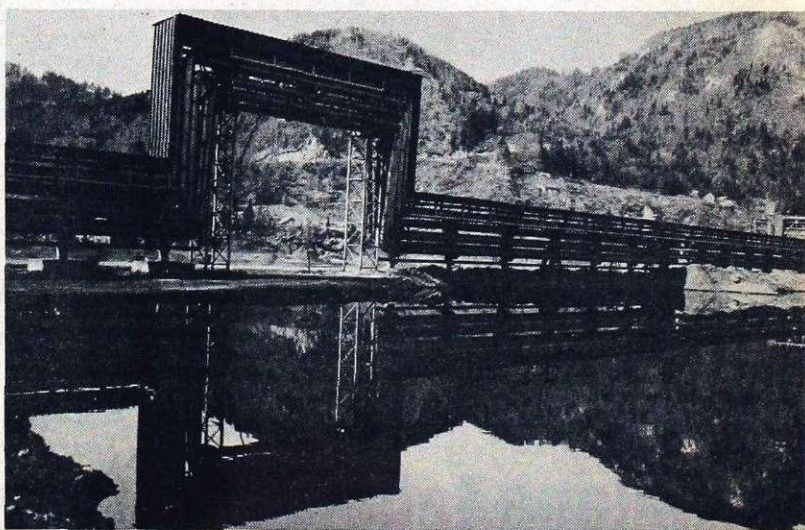
3. Če v pogajanjih z Gospodarsko zbornico Slovenije in vlado ne dosežemo soglasja o minimalnih zahtevah iz naše deklaracije o kolektivnih pogodbah, bomo pripravili splošno stavko.

Obvestilo

Podjetje Intermarket iz Vardina nam je 30. aprila 1990 poslalo teleks, v katerem se opravičujejo zaradi še ne dobavljenih TV aparatov in videorecorderjev. Zagotavljajo nam, da so aparati plačani, težave pa so nastale pri prevzemu robe v pristanišču. Ocenjujejo, da bodo naročilo realizirali do 15. maja 1990. O prevzemu vas bomo pravočasno obvestili.

Podrobnejše informacije lahko dobite na sindikatu Železarne oziroma pri poverjenikih, kjer plačujete obroke za naročene aparate.

Sindikat Železarne

Dvojniki (foto: Mira Kolenik)

Naloga tehnike je, da z razumom uresniči upe in želje srca

(Nadaljevanje s 1. strani)

kar največ članov, saj je prepričan, da se v tehnični inteligenci skriva rezerva, ki jo bomo v teh težkih časih še kako potrebovali. Ta namen ima tudi ta članek, saj bi radi vzpodbudili vse člane in nečlane k razmišljanju in sodelovanju.

Zanimivi so rezultati ankete, ki jo je sicer izpolnilo le 22 % članov, vendar bodo za delo izvršnega odbora in društva kot takega še kako dragoceni. Iz ankete smo dobili nekaj predlogov za poživitev dela društva. Naj jih nekaj naštejemo:

- računalništvo in strojništvo,

- vloga tehničnega kadra v turizmu,
- poslovna psihologija,
- sociologija in tehnika,
- debatni večeri,
- stalni društveni prostori, itd.

Ob tem pozivamo še preostalo članstvo DSIT, naj anketo izpolni, da bi se dodatno razširila paleta idej.

V članku smo navedli nekaj statističnih podatkov, zgodovine, v ospredju pa so naloge in ideje za delo DSIT. Člani izvršnega odbora DSIT Jesenice upamo, da bomo uspešno opravili kar največ dela, istočasno pa pričakujemo čim večji odziv in sodelovanje članstva.

IO DSIT Jesenice

Razpis Pantzove nagrade

Delavski svet Železarne Jesenice v skladu s 6. členom Pravilnika za podelitev Pantzove nagrade razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1990.

Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne pa tudi druge osebe izven Železarne, ki s svojim delom na področju metalurške in druge tehnične dejavnosti, ki so vezane zlasti na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju Železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je tri mesece. Prijave na razpis je treba nasloviti na Oddelek za gospodarjenje, plan in inovacije v Sektorju za gospodarjenje, študije in informatiko.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet poprečnih mesečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega iz zadnjih treh mesecev pred podelitvijo nagrade. Poleg nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresirani dobijo na Oddelku za gospodarjenje, plan in inovacije.

Delavski svet
Železarne Jesenice

Poslovanje Slovenskih železarn

(Nadaljevanje s 1. strani)

3. Uvoz

Uvažali smo bistveno manj kot smo načrtovali. Za mesečnim načrtom zaostajamo za 28 %, za kumulativnim pa še bolj, za skoraj 40 %. Lanskoletni uvoz prvih treh mesecev dosegamo 65 %, od tega konvertibilnega 21 % in klirinškega 20 %.

V letošnjem letu Tovil in Žična še nista imela nobenega uvoza, le Plamen je realiziral načrtovano vrednost.

Pokrivanje uvoza z izvozom je bilo v tem mesecu 109 %, v prvem kvartalu pa 140 %.

4. Zaposleni

V marcu nas je bilo v SZ zaposlenih 11.502, v prvem tromesečju pa v povprečju 11.561, kar je za 2 % manj kot lani in še vedno za 4,8 % več kot smo načrtovali.

5. Produktivnost

Prvi kazalec (tone na zaposlenega) je v tem mesecu nekoliko višji in je produktivnost v mesecu marcu lani presegel za 8 % (v železarnah za 9 %, pri predelovalkah pa zaostaja za 13 %). Načrtovane višine še vedno nismo dosegli. Za načrtom zaostajamo za 7 % (železarnarje za 8 %, predelovalke za 1 %).

Drugi kazalec (realizacija v DEM na zaposlenega) je glede na lanišni marec bistveno nižji. Z 5.950 DEM za lanišni marec vrednostjo zaostaja za 30 %, za načrtom pa za 12 %.

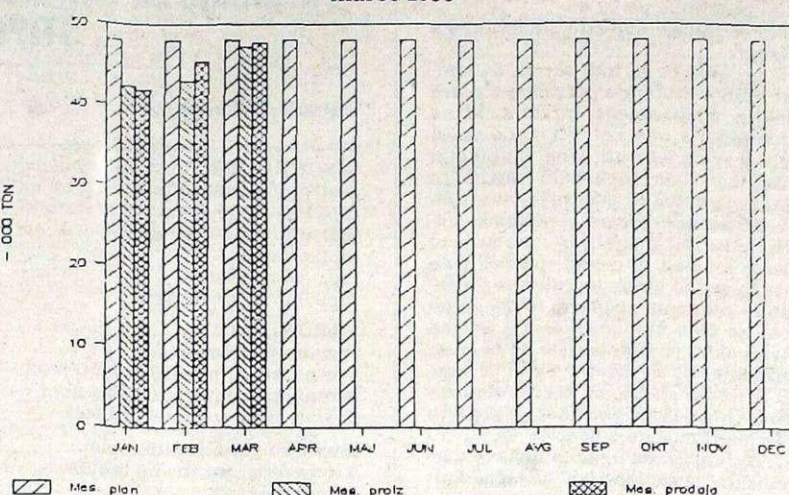
6. Osebnih dohodki

Poprečni mesečni osebni dohodek je v marcu znašal 4.110 din in je za skoraj 3 % nižji od povprečja gospodarstva. Ta odstotek bo verjetno še višji, ker je podatek o povprečju gospodarstva Republike Slovenije znan šele v mesecu maju.

V prvih treh mesecih je znašal povprečni osebni dohodek 4.040 din in načrtovanega dosega 88 %.

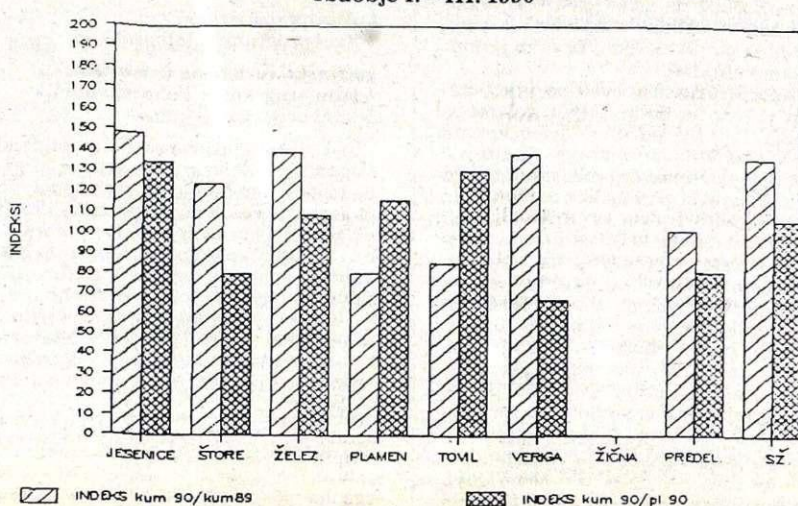
Mesečna proizvodnja in prodaja SZ

marec 1990

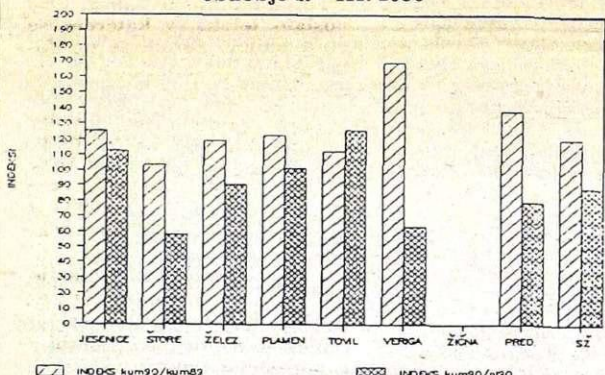
Gibanje izvoza po DO — količinsko

obdobje I.—III. 1990

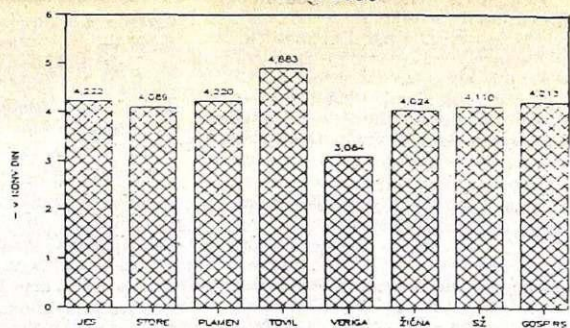
Gibanje izvoza po DO — vrednostno

obdobje I.—III. 1990

Poprečni mesečni OD za 182 ur

marec 1990

Pregled sestankov SDS

(nadaljevanje razprave o poslovnem poročilu)

Vprašanjem in pripombam, ki so jih posamezne SDS navedle v razpravi o poslovnem poročilu za leto 1989, je vodstvo železarn tokrat namenilo, lahko bi rekli, izjemno pozornost. Vsaka SDS bo dobila v zvezi z njimi pisna pojasnila oziroma odgovore. Nekatere je pripravil predsednik poslovnega odbora, za druge pa je zadolžil vodstva posameznih služb, sektorjev in obratov.

Razumljivo je, da je na posamezne pavšalne ocene (na primer »vzdrževanje je slabo« ipd.), ki kažejo bolj v zvezi z določenimi »konkretnimi« problemi, ki bi ga bilo treba rešiti, težko dati konkretne, zadovoljive odgovore. V okoliščinah, ki so še vedno polne neznank in ko se ni več mogoče opirati na preteklost, svojo prihodnost in perspektive lahko vidimo le v čim bolj jasno opredeljenih ciljih in metodah za doseg teh ciljev. Na kratko je to povedano tudi v odgovoru, ki ga je na vprašanje SDS orodna mehanika, kadrovi sektor, kontrola kvalitete, vhodna kontrola surovin, vodstvo in odprava HVB, žarilnica 2 (HVB), bluming 3 ter promet — vleka 1 (Transport) pripravil predsednik poslovnega odbora Boris Bregant. Takole pravi:

»Odgovor na vaše vprašanje je najbolje opredeljen v sanacijskem programu, ki je bil v skrajšani obliki objavljen v Železarnju. V kolikor bodo doseženi dogovori za kapitalno sanacijo in odobrene višje cene, bo možno tekoče pozitivno poslovanje. Le-to je osnova za nadaljni obstoj.

Seveda bo pri tem nujno opustiti programe in tehnologije, ki tudi pod temi pogoji ne bodo omogočale pozitivnega rezultata. Te so v glavnem na tistih področjih, ki jih je nakazala že analiza Mc Kinsey.

Nujno potrebna bo reorganizacija v delniško družbo in upravljanje na kapitalističnih dalečih.

Jamstva, oziroma tistega, ki bi nam jamčil za možnost vrnitve v včerajšnje bolj ali manj lagodno in brezskrbno življenje, pač ni. Probleme moramo vnaprej reševati sami, vsak pri svojem delu, pri čemer vodstvo seveda ni izvzeto, temveč le še bolj izpostavljeno kot kdajkoli prej. Kritika, ki je bila v razpravi o poslovnem poročilu izrečena vodstvu železarnarje, je v vzdušju polnem negotovosti (tako glede socialnega položaja kot glede zaposlitve) povsem razumljiva. Samoupravne delovne skupine so v tej razpravi prvič tako množično dojele svojo novo vlogo: da razprava ne pomeni samo manjanja in dviganja rok, ampak je tudi oblika pritiska, ki lahko prizadevanja vodstva usmerja k povsem določenim ciljem in vrednotam.

Pri tem je seveda vsem nam popolnoma jasno, da je za doseg ciljev potrebno še kaj več kot samo razprava. Ostre besede iz razprave kaže torej vzeti z določeno dozo razumevanja: konec koncev za temi besedami ne smemo videti le robota brez lastne pameti, ki mora ubogati na pritisk na gumb, temveč predvsem človeka, ki ga

skrbi lastna prihodnost in ki okolje, v katerem živi, gleda s svojega zornega kota. Tega dejstva ob prebiranju pripomb, vprašanj in ocen SDS ne bi smeli izgubiti izpred oči.

V OBRATU BLUMING ŠTEKEL, pravzaprav v celotni ETE PLOŠČATI PROGRAM, do vodstva železarnarje niso bili preveč prizanesljivi. SDS vodstvo obrata bluming štekel sicer navaja, da »dosežena izguba ni posledica slabega dela, pač pa je posledica zunanjih vplivov«, vendar takoj za tem očita poslovnemu odboru, da »je premalo naredil pri zmanjšanju števila zaposlenih v posameznih službah oziroma iskanju rešitev za osamosvojitve posameznih služb«. SDS bluming 1 omenja, da je bilo precej pripomb na stanje valjarskih naprav. Valjanje diname je problematično, precej je izmeta, z vrha pa ni pravega odziva, da bi se stanje popravilo. Pripombe so imele tudi glede urejenosti garderob. Valjavci so zahtevali, da se kopalnice in lijak popravi ter da se prostore loči od adjustaže. Tudi SDS bluming 2 opozarja, da so imeli težave zlasti s proizvodnjo dinamo kvalitete. Čeprav stalno opozarjajo, se stanje ne premakne na bolje. »Koliko časa bomo še delali z visokim izmetom«, vprašujejo. Glasovanju o poslovnem poročilu so se odrekli, prav tako pa tudi SDS bluming 3. Le-ta meni, da »mora poslovodni odbor čimprej najti izhod iz težav«. Pod razno omenjajo, da se težave z valjanjem na šteklju, predvsem diname, nadaljujejo in da še niso našli rešitve.

SDS adjustaža bluming 1 kot vzroke, zakaj so glasovali proti poslovnemu poročilu, navaja naslednje:

1. Premajhna zavzetost poslovnega odbora za izboljšanje nastale situacije.

2. Poslovodni odbor naj bi se bolj posvečal tehnološki in ekonomski situaciji ter zagotavljanju trga in manj obrobni stvarer, ki so dolžnost drugih (ure za manjkajoče, propustnice).

3. Pokazala se je neučinkovitost za povečanje osnove OD takrat, ko so bili za to še dani pogoji.

4. Če se že dela na analizi Mc Kinsey, naj to velja za vse, tudi za vodstvene kadre (razni svetniki, ...).

Proizvodno problematiko v letu 1989 so obravnavali posebej. Poudarjajo, da je prioriteta obnove vroče valjarne bluming štekel glavni pogoj za bolj kvalitetno delo. Z zastarelimi strojenji ne morejo delati kvalitete. Za sedanja postrojenja bi morali postaviti realne načrte. Posebej opozarjajo, da je treba čimprej usposobiti kontiliv Jeklarne 2 za vliivanje dimenzij debeline 160 (krom). S sedanjimi dimenzijami 200 so namreč stroški pri predelavi (prevajanje) dosti večji. Na negativen izid glasovanja ob poslovnem poročilu so verjetno vplivale tudi pripombe pod točko razno. Takole so zapisali: »Članom SDS ni jasno, kako lahko produktivna struktura dobi manjši OD od neproduktivne, kar se kaže na primeru zaposlenih v železarni Jesenice in na občini Jesenice. Vprašanje je bilo tudi, zakaj se ne objavi lestvice osebnih dohodkov na občini Jesenice, in to v glasilu Železar.«

SDS adjustaža bluming 2 omenja, da delo v oddelku adjustaže poteka dovolj v redu, da se vsak na svojem mestu trudi, da delo opravi dobro in kvalitetno, da pa ne morejo pomagati glede zastarelega valjarskega ogrodka. Glede poslovnega poročila niso imeli

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih železarnarje

Ime in priimek	Dan dežurstva	Naslov	Telefon
JANEZ BIČEK Talilnice	14. 5. 1990	Jesenice, Udarne 9	83-193
BRANKO VREČKO Energetika	15. 5. 1990	Lesce, Na Vrtači 13	/
MARJAN DEMŠAR Jeklarne 2	16. 5. 1990	Gozd Martuljek, Gobela 25	/
DRAGO FINŽGAR Valj. žice in profilov	17. 5. 1990	Begunje 128/b	73-831
MILAN GARTNER Livarna	18. 5. 1990	Nomenj 34	/
JERNEJ HOČEVAR Prodaja	19. 5. 1990	Jesenice, Kejzarjeva 38	82-118
KLEMEN HRIBAR Sektor tehnične kontrole	20. 5. 1990	Jesenice, Udarne 5	83-901

Dežurni za vzdrževanje v železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 14. 5.	MIRAN KOVAČ	STANE ERŽEN
TOREK — 15. 5.	TIBOR ZAVRL	MIROSLAV ZUPAN
SREDA — 16. 5.	JANEZ VEHR	JOŽE LAVTIČAR
ČETRTEK — 17. 5.	IVAN ŠENVETER	MARKO SUŠNIK
PETEK — 18. 5.	JANEZ ARH	VLADO REFE
SOBOTA — 19. 5.	MIHA ŠLIBAR	BOŽIDAR ČERNE
NEDELJA — 20. 5.	BORUT CEGNAR	JANEZ KOVAČ

Služba obratne ambulante

Od 14. do 19. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta dr. med. Alenka Katnik Škerjanc in III. obratna ambulanta dr. med. Alenka Kralj Odar.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta dr. med. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta dr. med. Ivica Vreš. Dispanzer za borbe od 13. do 14. ure.
V soboto, 19. maja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta dr. med. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta dr. med. Ivica Vreš.
Zobne ambulante:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražisar in II. zobna ambulanta dr. stomat. Alojz Smolej.
POPOLDNE: III. zobna ambulanta dr. stomat. Ljudmila Gasar Krivec.
V soboto, 19. maja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta dr. stomat. Ljudmila Gasar Krivec.
V kartoteki obratnih ambulant sprejemajo zdravstvene izkaznice v dopoldanskem času od 6. ure do 10.30 in v popoldanskem času od 12. ure do 17.30. Ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 19. ure.

Razporeditev lečečih zdravnikov

Glede na organizacijske spremembe v železarni Jesenice smo bili prisiljeni spremeniti tudi razporeditev lečečih zdravnikov v DMD, ki spremlja zdravstveno stanje delavcev železarnarje Jesenice.

Razpored odgovornih zdravnikov velja od 1. maja 1990 do nadaljnjega.

I. OA — Metod Rešek, dr. med.: Ploščati program, Energetika in Transport.

II. OA — Alenka Škerjanc, dr. med.: DSSS, CSUI in Strojne delavnice;

III. OA — Alenka Kralj Odar, dr. med.: Talilnice, Vzdrževanje, Vatrostalna in Tehnični biro;

IV. OA — Ivica Vreš, dr. med.: Okrogli program, Hidromontaža, Metalna, Družbeni standard, OŠ P. Voranc in Dispanzer za borbe.

bistvenih pripomb, menijo pa, da bi se morale vse odgovorne službe še bolj potruditi, da bi se železarna Jesenice čimprej rešila iz težav. Tudi njim ni razumljivo, da imajo zaposleni na občinah in v ustanovah večje plače kot železarji.

Podobno, vendar še bolj v širino, so svoje razmišljanje zastavili tudi člani SDS adjustaža bluming 3. Njihove pripombe so naslednje: »Osnovni rezultati poslovanja (vsaj grobe številke) bi morali biti znani in tudi objavljeni že ob koncu januarja. Sedaj, v aprilu mesecu, pa bi bilo bolj primerno obravnavati poslovanje v prvem tromesečju in ob morebitnih negativnih gibanjih takoj ukrepati. Poslovno poročilo, objavljeno v železarnju, je zadosten prikaz poslovanja železarnarje, poslovno poročilo obrata pa je preobširno, ker nas natevanje proizvedenih ton skupne in končne proizvodnje pelje v zmoto, da smo delali dobro, rezultat pa je potem velikanska izguba. Obrazložitev izgube je sicer korektno podana, največji del krivde za izgubo je vendarle na poslovnem odboru in v bivšem TOZD Komerciala. Delavci so delali le tisto, kar jim je bilo dano in kadar jim je bilo dano, da delajo. Naši »strokovnjaki« naj se manj izgovarjajo na nizke cene (zakaj so potem toliko proti uvozu jeklarskih izdelkov?), več naj se ubadajo s smotrno organizacijo proizvodnje in z izboljšanjem kvalitete.

Dober primer, da se da še marsikaj narediti, so nadure, saj zadnja dva meseca dosegamo praktično brez nadur presenetljivo dobre proizvodne rezultate. Kar se kvalitete tiče, še vedno dobivamo iz jeklarne po cele sarže izmečka, ki jih potem na dopoldanski dnini ogleduje cela gruča strokovnjakov, stanje pa se nič ne izboljša. Ali pa, da štekel izvalja nekaj sto ton pločevine izmečka, vendar se to ugotovi šele v HVB. V železarni bi morali izvesti »protibirokratsko revolucijo«, saj ni znano, da bi v zadnjih letih kaj zmanjšali število pisarniških uslužbencev, medtem ko se število proizvodnih delavcev vedno manjša. Ob uvajanju prisilnih dopustov se vedno pošlje na prisilni dopust le delavce iz proizvodnje, medtem ko kompletna pisarniška garnitura normalno dela. Glasovanja se je celotna skupina vzdržala, »ker smatrajo, da ni o čem glasovati, če v blagajni ni denarja«.

Negativno razpoloženje SDS se odraža tudi v zabeležki pod točko razno: »Člani SDS zahtevajo bolj natančno pojasnilo glede ukrepov o koriščenju letnega dopusta, ki jih je izdal poslovodni odbor. Če se v železarni načrtuje kolektivni dopust (po govoricah tudi za 1. maj), naj se to čimprej objavi, če ne, je treba bolj natančno pojasniti, kaj pomeni, da vsakemu delavcu polovico dopusta določi podjetje (kdo in kdaj — ali je treba na primer polovico dopusta čuvati do decembra meseca, če ne bo prej kolektivnega dopusta).

Člani SDS so ogorčeni nad gibanjem osebnih dohodkov v železarni, saj še vedno zaostajamo za slovenskim povprečjem, vsi tisti, ki se financirajo iz naših prispevkov (na občini, v šolah, v zdravstvu itd.) pa imajo neprimerno boljše osebne dohodke kot mi. Kaj je z razbremenjevanjem bruto osebnega dohodka? Kaj dela naš sindikat, zakaj ne organizira »enourne protestne stavke«, kot imajo v zadnjem času navado učitelji, zdravstveni delavci in podobni?« (se nadaljuje)

Članstvo v sindikatu

V kateri sindikat se bomo včlanili?

V torek, 24. aprila, je bil zbor sindikalnih zaupnikov Železarne Jesenice, ki se ga je udeležil tudi Vodovnik, predsednik sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije. Prišel je prepričevati delavce, da bi pristopili v njegov prenovljen svobodni sindikat.

Že v začetku je naglasil, da je sindikat nadstrankarska organizacija, kar je še ena skovanka vodilne garniture SSS, ki je imela 45 let neomejeno oblast. Nadstrankarstvo je izraz, ki ne pomeni nič, kajti nihče ne more biti nad vsemi. Tak neomejen gospodar ali zaščitnik nad vsemi je bila ZK, ki nas je pripeljala v položaj, v kakršnem smo. Vodovnik v dokaz nadstrankarstva seveda kritizira Demos in socialdemokrate, češ da niso na pravi strani Demosa, obenem pa kliče nazaj Zakon o združenem delu, s pomočjo katerega je vodilna struktura ZK, v kateri je bil dolga leta in je še Vodovnik, manipulirala z delavci v imenu delavskega razreda in avantgarde kot nadstranke, kakor je hotela. Obenem imenuje drugače misleče iz Neodvisnih sindikatov Slovenije karieriste. Vsi vemo, da je karierist tisti, ki menja dlako, da bi ostal pri koritu. Vodilni pri sindikatu so se morali spremenjati in menjati barvo kar dvakrat. Prvič so se spremenili iz komunistov v prenovitelje, drugič kot avantgarda delavskega razreda in Svobodne sindikate. Niso pa spremenili svoje čudi, kajti obljubljajo vse mogoče še kar naprej.

Kako si Vodovnik zamišlja nadstrankarski sindikat, je mogoče razumeti iz njegovih besed, ko pravi, da se z drugimi sindikati nima kaj pogovarjati ali pogajati in da samo SSS nudijo delavcem popolno zaščito. Na pristopni izjavi SSS je napisano več točk prednosti ali pravic, ki naj bi jih imeli delavci, če bi se včlanili v SSS. Naštetim jih lahko kar po vrsti in jih obenem še komentiramo, vsak pa naj sam premisli, ali so to le obljube ali so resničnost.

1. Varstvo pravic iz kolektivne pogodbe

Kolektivno pogodbo lahko podpiše katerikoli sindikat v imenu delavcev, ki temu sindikatu zaupa, ne samo SSS. Kolektivna pogodba velja za vse delavce, ne samo za člane sindikata. Poleg tega je drugi partner pri podpisu kolektivne pogodbe Gospodarska zbornica, ki nima nobenega polnomočja za ukrepanje, če se podjetja ne bi držala teh pogodb. Zato mora sindikat izbrati resnejšega partnerja, kajti v Gospodarski zbornici je še vedno avantgarda delavskega razreda, ki dobro živi na njegov račun, obenem pa mu ne privoščijo več kot 350 DEM plače, kar je polovica socialne podpore v razvitih deželah, s katerimi se hočemo enačiti.

2. Brezplačna pravna pomoč in varstvo

SSS nudijo brezplačne pravne nasvete vsak teden po 14. uri na občinskem sindikatu. Nikakršne pravne pomoči pa nima na stotine delavcev Iskre, TAM-a in drugih podjetij v ste-

čaju, njihovi delavci pa so na cesti. V teh podjetjih delavke in delavci prejmejo precej manjše plače kot so zagotovljene v sindikalni listi (minimalne), nimajo pa nobene pravne pomoči, da bi šli v spor s podjetjem. Tudi v Železarni je več delavcev, ki potrebujejo pravno pomoč, pa jim je nihče ne nudi. Vem tudi za delavca, ki je tako pomoč zahteval, pa je ni dobil. Ko bo delavec točno vedel, na katerega odvetnika naj se obrne, ko bo rabil pomoč, da jo bo brezplačno dobil, takrat bo ta obljuba izpolnjena.

3. Dodatno izobraževanje in usposabljanje

Pri tej obljubi je potrebno biti pazljiv. SSS tukaj obljublja izobraževanje in usposabljanje sindikalnih aktivistov. Nikjer pa ni obljubljenega izobraževanja in usposabljanja zaradi lažje pridobitve delovnega mesta ali zaradi lažjega zaposlovanja delavcev, ki bodo ali so nezaposleni in ki bodo prodajali svojo delovno silo. Za tako izobraževanje se bo moral sindikat povezati s šolstvom, ki bo to izpeljalo strokovno. O tem se bo potrebno pogovarjati s sindikatom v šolstvu. To pa ne bo mogoče, dokler Vodovnik zagotavlja, da se nima s kom kaj pogovarjati, obenem pa zelo omalovažujoče govori o sindikatih v dejavnostih in zmanjšuje pomen stavk v šolstvu in zdravstvu.

4. Posredovanje in pomoč v posredovalni delu

Kako si to zamišljajo, vedo samo tisti, ki so to obljubili. Ali bo sindikat posredoval za delavca preko ustaljenega vrstnega reda in tako delal protekcijo za nekatere privilegirance, ki mu bodo pogodu, drugi pa naj čakajo na delo? Posredovalnice naj delajo po svojem poslovniku in po ustaljenem vrstnem redu. Vsako posredovanje napravi samo zmešnjava.

5. Pomoč v sindikalnih hranilnicah in posojilnicah, solidarnostnih skladih in pomoč iz stavkovnega sklada

Teh skladov ni in ne morejo biti, ker sindikat nima denarja, da bi jih financiral. Če jih bo polnil nekdo drug, potem to ne bodo več svobodni sindikati, ampak jim bo diktiral svojo voljo tisti, ki bo te sklade financiral z denarjem. Potem sindikat ne bo mogel več zadrževati, da je nadstrankarski. Če pa ima sindikat svoja proizvodna sredstva in svoje premoženje (kot zagotavlja Vodovnik, je pol Jelovice sindikalna last), potem bo sindikat sam s svojo proizvodnjo služil denar za sindikalne sklade. Sindikat bo obenem delodajalec in delojemalec. Kdo pa bo v SSS delodajalec in podjetnik in kdo delojemalec ali delovna sila, ki bo s svojim zaslužkom polnil sindikalne sklade, iz katerih se bo financirala solidarnostna po-

moč, ustanovljale hranilnice oz. stavkovni skladi? Sedaj od vsega tega obstajajo samo obljube, skladov, hranilnic in posojilnic pa še ni.

6. Počitnice v objektih sindikalnega turizma

V tej obljubi se tudi skriva dvoumnost. SSS obljublja počitnice v tistih objektih sindikalnega turizma, ki so last sindikata in v katerih so do sedaj imeli pravico letovati samo sindikalni funkcionarji na republiški ravni. Te objekte je videl ali počitnikoval v njih le redkokateri delavec. Počitniški objekti, ki so last podjetij in v katerih so delavci letovali do sedaj, pa bodo na voljo še vedno vsem zaposlenim v podjetju in njihovim svojcem, ne glede na to, ali je član sindikata ali če je član kateregakoli sindikata. Ker se delavce prepričuje, da ne bodo mogli več letovati v teh objektih, se tako neprosto-voljno vpisujejo v SSS, kar je grda in huda manipulacija z delavci.

7. Organizirana ugodna nabava v trgovinskih organizacijah ali sindikalnih zadrugah

Tudi do sedaj so razne firme prodajale preko sindikata razne izdelke, ki so bili cenejši, pa tudi slabše kvalitete. Mnogokrat so podjetja prodajala preko sindikata, da bi se znebile svojih nekurantnih zalog. To bi se uredilo s prodajo cenejših artiklov v sindikalnih trgovinah, ki pa jih za sedaj še ni in je tudi to samo obljuba.

Nočem kritizirati vse po vrsti, mislim pa, da je doba obljub dokončno minila. Pošteno povejmo delavcem, da jim v sindikatu ne moremo nuditi nič drugega, kot da so organizirani in bodo tako lažje sebi pomagali obdržati delo in prebroditi težave, ki jih bodo imeli na svojem delovnem mestu in pri opravljanju dela za različne delodajalce. Delavcem je potrebno povedati, da se imajo pravico včlaniti v katerikoli sindikat, za katerega mislijo, da bo njihov najboljši zaščitnik. Nobenih obljub ne smemo dajati, če ne vemo, ali jih bomo lahko uresničili ali ne. Najvažnejše je, da organizirani v sindikat dosežemo take plače, da bomo lahko dostojno živeli in da zaščitimo zaposlitev delavcev. Za začetek je to več kot dovolj, ostalo bomo uresničevali pozneje, ko si bomo osnovne pravice zagotovili z zakonom ali s kolektivno pogodbo.

Če pogledamo sestavo glavnih republiških odborov sindikata, ki je bila objavljena v Delavski enotnosti, nam te garniture ne vzbujajo upanja, da se bo kaj spremenilo ali prenovilo. Ti ljudje že zelo dolgo časa vedrijo in oblačijo po sindikatih, pa naj bodo to režimski ali svobodni. Izход je v članstvu Neodvisnih sindikatov, ki vsaj ne obljublja nekega, česar ne morejo takoj izpolniti, ali pa v ustanovitvi novega sindikata, za kar imajo delavci vso pravico. Ustanoviti se mora iz delavstva navzgor in nato ustoličiti voditelje, ne pa obratno, kot to počnejo voditelji SSS, katerim manjka samo še članstvo.

Bogomir Ličof

Komu je žal za Zakonom o združenem delu?

V zadnjem času je slišati nekaj klicev in prebrati nekaj besed o tem, kako koristen je bil Zakon o združenem delu, z obrazložitvijo, da se zahodni sindikati učijo iz te »delavske ustave«, ki je bila po mnenju ljudi, ki si jo želijo nazaj, zelo uporabna. ZZZ kličejo nazaj samo tisti, ki so imeli od njega korist, da so lahko v imenu ZZZ počeli z delavci, kar so hoteli.

ZZD zagotavlja oblasten položaj ljudi, ki vladajo v imenu delavskega razreda, ne prenesejo nobene kritike in je tudi ne dopustijo. Po zamisli rdečih ideologov in s podporo ZZZ je najboljši svetovni politični red model samoupravnega socialističnega sistema. Ta sistem pa ni nič drugega kot demagoško sprenevedanje: od zgoraj nekaj odločijo, potem pa pošljejo svoj odlok v bazo, češ odločajte, ljudje se potem pretvarjamo, kot bi res verjeli, kako samoodločamo in to ponavadi proti sebi, proti pluralizmu interesov in proti zdravemu razumu. K sreči se nobeno življenje ne da ujeti v kalup in čim bolj ga hočemo podrežati, tem bolj trmasto išče svojo naravno pot. Delavci naj se sami odločajo, zato naj nosijo tudi odgovornost, kot nosijo odgovornost volilci, ko demokratično izvolijo svoje predstavnike.

Ljudje bodo sledili navodilom ali organizaciji toliko, kolikor bo njen živ duh vodil k življenju, k ustvarjalnosti, od slabšega k boljšemu. Vsaka organiziranost, ki posameznika sili, da bi se odpovedal svoji identiteti, češ da to narakujejo interesi skupnosti, je že v osnovi zgrešen in pomeni zanikanje samega sebe. Socializem je zaredil nesvobodnega nesamostojnega človeka, navajenega, da ga mora nekdo voditi. To je taktika ljudi, navajenih poslušnosti in ozkih pogledov na življenje. Čez noč so spremenili barvo in mnenje in še vedno se bojijo drugače mislečih.

Po navodilih ZZZ in njihovih razlagalcih, ki danes že vse vedo o tržnem gospodarstvu, smo vsako leto spreminjali pravilnike o delitvi OD, kot da nismo sposobni izdelati sprejemljivega pravilnika za vse. Cilj teh spreminjanj je bila manipulacija z delavci s pomočjo ZZZ. Po tem zakonu smo živeli v stalni kolektivni laži, ki je temelj socialistične morale. Ure in ure sestankova-

nja v delovnem času, praksa preglaševanja, oblast néumežev nad bistrimi glavami, slaba proizvodnja, solidarnostna pomoč vsem, ki so lahko dokazali, da jo potrebujejo, so nas pripeljali v razsulo, nekateri pa bi tako še živeli naprej, saj zato kličejo nazaj polno veljavnost ZZZ.

Kolektivna odgovornost v ZZZ nas je pripeljala v brezizhoden položaj. Ker smo odgovorni vsi, ne odgovarja nihče, postali smo družba malverzacij, velikih in malih množičnih poverb. Vsi smo posnemali velike politike in gospodarstvenike in se navadili živeti na dolgovi ali s pomočjo menjave blaga za blago. V institucijah sistema, ki je zrasel tudi s pomočjo ZZZ, je tolikšen poudarek na množičnem človeku, da se posameznik znotraj tega sistema kar boji oglašati kot individualist. Zato naj ljudje ne poslušajo teh institucij in njihovih obremenjenih voditeljev, ampak naj vsak ravna in odloči po svoji človeški vesti.

Verjamem vsem tistim, ki jim je bil zadnji domet ZZZ in ki bi se naprej delovali po njegovih zakonih, da se delavci v razvitih državah učijo iz ZZZ. Saj so tudi delavci v kapitalizmu imeli največ koristi od oktobrske revolucije, pa je nihče ne kliče nazaj, saj so tisti, ki so to revolucijo izvedli, doživeli mnogo hujše izkoriščanje, kot bi ga, če te revolucije ne bi bilo. Prav tak slučaj je pri ZZZ: koristi imajo drugi, tisti, ki so ga doživeli, ga nočejo več nazaj. Da delavci pri nas niso imeli nobene koristi od ZZZ, ve vsak, kdor se je le malo zanimal za določila iz tega zakona.

Mogoče bo tudi ZZZ prišel še kdaj prav, mogoče tedaj, ko bomo živeli tako, kot ljudje v kapitalizmu v razviti Evropi, h kateri se hočemo na vsak način pridružiti. Sedaj se učimo šele kolektivnih pogodb, ki so jih delavci pred vojno že imeli in to mnogo boljše, kot

vsi naši pravilniki o delitvi OD in ZZZ skupaj. Ko bomo dosegli še ostale spremembe, ki so jih sindikati na zahodu v dolgih letih boja in s pomočjo razmer v socialističnih deželah, potem se bomo lahko učili spet iz ZZZ, ki je očitno napisan za drugačen družbeni red, kot je bil pri nas.

Zato uporabimo vso moč, da bomo dosegli spremembo družbenih odnosov, na osnovi teh pa tudi nove odnose med ljudmi.

Bogomir Ličof

Železarski globus

ZDA

Mednarodni Inštitut za železo in jeklo je objavil podatke o svetovni proizvodnji surovega jekla v lanskem letu v primerjavi z letom 1988. V spodnji tabeli so navedeni podatki za deset držav - največjih proizvajalcev surovega jekla v svetu, Jugoslavijo in svet skupaj. V prvi koloni je

Država	Proizvodnja v mio. ton		%
	1989	1988	
1. Sovjetska zveza	160,7	163,0	-1,5
2. Japonska	107,9	105,7	2,1
3. ZDA	88,9	90,7	-2,0
4. LR Kitajska	61,3	59,4	3,2
5. Zvezna republika Nemčija	41,0	41,0	0,0
6. Italija	25,1	23,7	5,9
7. Brazilija	25,0	24,7	1,5
8. Južna Koreja	21,9	19,1	14,5
9. Francija	19,3	19,1	0,9
10. Velika Britanija	18,8	19,0	-0,8
28. Jugoslavija	4,5	4,5	1,0
Svet skupaj	783,5	779,9	0,5

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o.,
c. Železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šol. leto 1990/91 naslednje ŠTIPENDIJE

Usmeritev — program	Stopnja zahtev.	Št. razpisanih štipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	10
dipl. ing. strojništva	VII	5
dipl. ing. elektro tehnike	VII	5
dipl. pravnik	VII	1
dipl. ekonomist	VII	8
dipl. ing. računalništva	VII	2
SREDNJE ŠOLE		
metalurška usmeritev:		
4-letni program metalurški tehnik	V	20
3-letni program metalurška usm. (kovač, žičar, valjavec, talilec)	IV	50
kovinsko predelovalna usm.:		
4-letni program strojni tehnik	V	15
3-letni program (strojni ključavničar, strugar, orodjar)	IV	45
elektro tehniška usmeritev:		
4-letni program — elektronik	V	4
4-letni program — energetik	V	4
3-letni program — energetik	IV	6
kulturna usmeritev:		
4-letni program — fotograf	V	1
gostinsko turistična usmeritev:		
4-letni program — kuharski tehnik	V	1
3-letni program — kuhar	IV	3

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem »Vloga za štipendijo v Železarni Jesenice«, ki ga je priredila železarna za svoje potrebe in ga lahko dobijo na vseh osnovnih šolah, Centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah in kadrovskem sektorju Železarne Jesenice ali z obrazcem DZS 8.40, ki se kupi v knjigarni.

2. Osebnih dohodkov staršev za leto 1989 vpišejo delovne organizacije, v katerih so starši zaposleni; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Starši, ki so upokojeni, priložijo odrezek pokojnine za december 1989 in označijo, če so upokojeanci železarne.

3. Fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo o opravljenih izpitih se predloži ob zaključku šolskega leta oz. najkasneje do konca junija 1990.

PRIJAVE ZA ŠTIPENDIJO JE TREBA ODDATI DO 31. MAJA 1990 NA KADROVSKI SEKTOR ŽELEZARNE JESENICE.

KADROVSKI SEKTOR
ŽELEZARNA JESENICE

Še enkrat o »hlapcu Jerneju«

V 16.-17. številki Železarja z dne 26. aprila je bilo objavljeno »Pojasnilo« tovarišice Lojzke Legat glede mojega članka v Nedeljskem dnevniku. Naj povem, da je bil moj namen objaviti prispevek v Železarju, vendar zanj ni bilo prostora, češ da je preobširen. Tovarišica Legatova trdi, da sem jubilejno nagrado za trideset let dela v železarni prejel leta 1988. Zato naj še enkrat zapisem, da sem v železarni začel z delom 3.8.1959 (zadnji vstop). Takrat sem dobil tudi novo delavsko številko, pa tudi delovno dobo pri izplačilu jubilejnih nagrad so mi štelili od takrat.

Ko sem bil pred časom glede tega pri predsedniku KOOS Železarne, tovarišu Kavčiču, in pozneje pri tovarišici Legatovi, vsi skupaj, tudi vodja oddelka za nagrajevanje, tovariš Penič (katerega je tovariš Kavčič poklical po telefonu), niso mogli ugotoviti, ali gre pri tem za prekinjeno ali neprekinjeno delovno dobo v železarni. To v pravilniku ni precizirano, vem pa, da smo takrat, ko smo te nagrade izplačevali vsako leto, upoštevali samo neprekinjeno delovno dobo, torej zadnji vstop v železarno.

Zato postavljam vsem odgovornim v železarni naslednja vprašanja:

1. Kdo je dovolil, da se po novem prištejejo tudi leta pred prekinitvijo in za kaj delavci pa tudi odgovorni tega niso vedeli?

2. Ali je možno, da je bilo seštevanje skupne delovne dobe v železarni storjeno zavestno in z namenom, da s tem prihranimo kar precej denarja, katere-

ga bi v nasprotnem primeru morali izplačati jubilatantom?

3. Zakaj to ni precizirano v pravilniku o nagrajevanju delavcev, oziroma izplačilu jubilejnih nagrad?

4. Kako je mogoče, da sem leta 1988 dobil jubilejno nagrado za trideset let dela v železarni, če pa na izplačilnem listku OD za mesec avgust 1989 piše, da imam v železarni samo 29 let delovne dobe?

5. Zakaj korektura (seštevek) delovne dobe ni bila izvršena v letu 1987, torej takrat, ko je bila dana takšna direktiva, ampak so to v mojem primeru storili šele meseca septembra 1989, torej točno takrat, ko sem imel trideset let neprekinjene delovne dobe v železarni?

6. Kdo mi bo končno razložil, zakaj na izplačilnem listku OD za mesec avgust 1989, piše, da imam v železarni 29 let, na listku za september 1989 pa 32 let delovne dobe? Torej sem v enem samem mesecu »pridobil« kar tri leta.

7. Kdo je kriv za takšen kaos na področju nagrajevanja delavcev v železarni?

Kot je razvidno iz prispevka tovarišice Legatove, naj bi po njenem nekateri dobili te nagrade celo dvakrat. Rad bi spoznal vsaj enega, ki bi mi to potrdil. Če je bilo to slučajno v nekaterih primerih res, je to kršenje pravilnika o nagrajevanju delavcev. Zato ponovno trdim, da jubilejne nagrade za trideset let (neprekinjene) delovne dobe v železarni nisem dobil, pa naj odgovorni še tako ugovarjajo, da nimam prav. Sicer pa je že v uvodu prispevka tovarišica Legatova zapisala, da se je kar naenkrat pojavilo več opeharjenih delavcev, kar daje slutiti, da ni vse tako, kot bi moralo biti.

Mogoče delavci v prihodnje lahko pričakujemo v takih in podobnih primerih pomoč s strani Svobodnih sindikatov Slovenije, ki bi prav sedaj, ob svoji prenovi končno morali »stopiti« na stran delavcev. Sicer pa je med delavci v železarni že slišati pripombe, da se bodo v primeru nezainteresiranosti za podpis pristopne izjave v Svobodni sindikat Slovenije pojavili določeni »pritisaki« ali neke vrste prisila. To se je v preteklosti že dogajalo ob vpisu raznih ljudskih posojil, posojila za ceste, samoprispevkah in podobno. Upajmo, da tokrat ne bo tako, saj bi potem to ne bili SVOBODNI sindikati Slovenije, organizacija, v katero bodo delavci vstopali izključno prostovoljno, po lastnem prepričanju in zaupanju.

Janko Fon

V Dominvestovi bilanci stanarin in najemnin za leto 1989 je precej lukenj

Volitve in prazniki so za nami. Čas je, da se lotimo dela in opravil. Meni ne kako leži področje stanovanjskega gospodarstva, področje, ki zadeva skoraj polovico občanov in prebivalcev naše občine.

Predmet mojega razmišljanja je bilanca prihodkov in odhodkov stanarin in najemnin za leto 1989, katera zadeva okoli 5.460 družbenih stanovanj in nekaj nad 80 poslovnih prostorov. Bilanca so po službeni dolžnosti sestavili v DO DOMINVEST Jesenice, kjer sem jo dobil za naš hišni svet. Z najboljšim namenom sem jo preučil zaradi tega prispevka v Železaru. Upošteval sem, da ima Železarna Jesenice v svoji lasti nad 3000 stanovanj, v katerih živijo in

prebivajo njeni delavci in njeni upokojenci. Morda bodo ta moja razmišljanja naletela na odziv tudi pri tej populaciji, glede na to, da tako obsežno doslej še ni bila objavljena.

O njej smo govorili tudi na zboru stanovalcev bloka na Titovi 75 in nekaj tega sem vključil tudi v tale prispevek. Bilanca prihodkov in odhodkov stanarin in najemnin za leto 1989 izgleda takole:

Prihodki	Plan	Doseženo	Index
1. Neporabljena sredstva hiš. svetov za tekoče vzdrž. v preteklem letu	235.588.410	235.588.410	100
2. Prihodki od stanarin	28.000.000.000	30.064.550.600	107
3. Prihodki od najemnin	1.020.000.000	862.761.600	85
4. Prihodki od etaž. last. stan.	112.200.000	5.870.700	5
5. Drugi prihodki	118.500.000	1.305.638.500	1.101
Skupaj	29.486.288.410	30.472.409.800	110

Odhodki	Plan 1989	Doseženo	Index	Notr. delitev
1. Vzaj. združ. sredstev AM pri SSS	7.595.736.000	5.655.121.710	74	19,60
2. Vzaj. združ. sredstev pri SSS za velika popravila hiš	11.180.022.000	13.050.132.050	116	44,00
3. Sredstva za manjša popravila hiš pri HS	2.905.588.410	1.982.935.300	68	6,68
4. Stroški upravljanja: a) za delov. skup. SIS b) Dominvest Jesenice c) hišna samouprava	194.782.000 5.500.000.000 10.000.000	204.879.000 5.454.034.000 15.348.100	105 99 158	0,70 18,35 0,05
5. Funkcionalni stroški	2.100.160.000	3.310.126.800	141	11,15
Skupaj	29.486.288.410	29.672.580.020	100,6	100,0

Notranja razmejitev skupnih funkcionalnih stroškov je takale:

Namenska poraba	Plan 1989	Doseženo	Index
Zavarovalna premija	1.100.000.000	1.548.143.300	141
Provizija	56.450.000	66.582.300	118
Dimnikar. storitve	700.000.000	1.276.050.900	182
Deratizacija	90.000.000	218.020.100	242
Stroški hišnikov	70.000.000	79.350.500	113
Sod. stroški izter. stanarin	15.000.000	7.734.000	52
Požar. varnostni pregled	18.000.000	35.976.500	200
Odpis neizter. stanarin	2.000.000	—	—
Prispevek Zvezi stan. skup. Slov.	24.560.000	24.560.000	100
Stroški delegat. sistema	10.000.000	16.180.000	160
Nagrade funkcionarjem	14.000.000	37.520.500	265
Skupaj	2.100.160.000	3.310.126.800	141

Iz navedenih bilančnih podatkov kaže izpostaviti nekatere, ki bodo morda zanimali še delujoče zore stanovalcev in hišne svete, predvsem plačevanje stanarin in najemnin.

Menim, da lahko rečemo: poraba in notranja delitev stanarin in najemnin na podlagi predložene bilance za leto 1989 ni bila ne gospodarna ne racionalna. (podčr. V. B.)

To trditve opiramo na nekaj naslednjih ugotovitev:

1. Gre za dva podatka: (izraženo v dinarjih po veljavnem tečaju 1989) 5.655.121.770 din združenih sredstev amortizacije -vis-a-vi 5.454.034.000 din, stroški upravljanja — OZD po pogodbi (beri DO Dominvest Jesenice).

Še v nobeni meni znani zadrevni bilanci ni bilo primera, da bi se namenska oz. porabljena sredstva stanarin in najemnin skoraj pokrivala. Menim, da člani pooblaščenega organa za ta del bilance ne morejo dvigniti roke in glasovati »za«.

2. Hišnim svetom je bilo po planu namenjeno 2.905.588.410 din za manjša popravila v hiši, porabljeno pa je bilo le 1.982.935.300 din ali 68 %. To se ponavlja že vrsto let. To pomeni, da Dominvest in prej BUSP med drugim nista opravljala vloge koordinatorja in usreničevalca programa vzdrževanja in manjših popravil stanovanjskih hiš. Znano pa je, da so jih organi samoupravljanja na ta problem večkrat opozarjali.

3. Funkcionalni stroški so presegali načrtovane za 158 %. Med temi uporabniki oz. izvajalci storitev izstopajo zlasti:

dimnikarske storitve	182 %
deratizacija	242 %
zavarovalna premija	141 %

4. Načrtovali so 112.200.000 din prispevka od etažnih lastnikov stanovanj, realizacija pa je dosegla komaj 5.870.700 din ali 5 %. To je podatek, ki dokazuje, da se odgovorna služba Dominvesta pri tem vprašanju ni izkazala, podobno kot leta 1988, ko od vseh

ki. Pri Dominvestu jih opravičujejo, da so v skladu s sprejetimi merili in ceni-ki po naslednji formuli:

cena/enoto = normativ porabe časa krat povprečna cena režijske ure.

Obseg št. stanov.	Normativ časa ur na 1 stanovanje letno	Število stanovanj na delavca letno	Stroški upravl. na 1 stanov. letno	Povprečno št. zaposl.
5000	6.66	313	85	16

(1) povzeto in upoštevano, na katerega se sklicujejo pri Dominvestu in je leglo visokih stroškov

Navedena formula ne določa cene za posamezne storitve in programe. Gre za pavšal na eno stanovanje, ne glede, ali je garsonjera ali štirisobno stanovanje, imaginarna je količina, obseg in kvaliteta opravljenega dela in opravil. Za to ustreza Dominvestu. Pristojni samoupravni organ stanovanjske skupnosti je nekajkrat načel to vprašanje in zahteval, da se z Dominvestom vzpostavi odnos na osnovah in načelih svobodne menjave dela, vendar ni uspel. Nekaj zaslug zato ima tudi popustljivost strokovne službe stanovanjske skupnosti. Na tem področju lahko pričakujemo bistvene spremembe. Omeniti velja teze o novi organiziranosti stanovanjskega gospodarstva, v katerih je med drugim rečeno:

1. Vse pravice in dolžnosti pri gospodarjenju s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lasti morajo dobiti njihovi lastniki, to so podjetja in delovne skupnosti.

2. Za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami lastniki lahko ustanovijo posebno podjetje. V ustanovitvenem aktu se določijo:

— dejavnost, pogoji za opravljanje storitev, pravice in obveznosti ustanoviteljev pri upravljanju ter

Ta formula je stara že 10 let in ima že sivo brado. Objavljena je bila v Ur. listu SRS, št. 25, 24. avgusta 1981 leta, ali v 17. členu Enotne metodologije za določanje in evidentiranje stanarin v SR Sloveniji. Izgleda pa takole⁽¹⁾:

— način oblikovanja cen za posamezne storitve in opravila, (podčrtal V. B.)

Učinkovito nadzorovanje delovanja takega podjetja je možno s posebnim nadzornim organom v podjetju in tudi pristojnega upravnega organa. (podčrtal V. B.)

Glede na aktualnost tega vprašanja iz slabih izkušenj in določene dominacije sem se pri njem zadržal malo dlje.

● Nenazadnje je še vprašanje, od kod strošek Dominvesta za upravljanje nujnih nalog hišnim svetom, ki znaša 127.308.400 din, in je brez obrazložitve. Ali ni bila cena 5.454.034.000 din za (ne)opravljena dela in opravila Dominvesta že dokaj visoka?!

Morda v določenih stališčih in navedbah nimam prav, vendar me prizadeti lahko popravijo.

Sicer pa nam je Dominvest ostal dolžan še marsikaj

V bilanci in njenem spremnem besedilu je še nekaj lukenj in praznine. Naj jih nekaj navedem:

1. Ni poročila o delu, nalogah in opravih za hišne svete.

Radoživ in kvaliteten zaključek gledališke sezone

Z nastopom gledališkega krožka so v gledališču Tone Čufar na Jesenicah uprizorili zadnjo premiero v tej sezoni. V režiji Jakoba Kende so mladi igralci v petek, 20. aprila, ob 19.30 izvedli mladinsko igro Hiša, ki jo je napisala Alenka Goljevšek.

V jeseniškem gledališču Tone Čufar že drugo sezono zaključujejo s predstavami gledališkega krožka. S to dejavnostjo so v gledališču pričeli že 1981. leta, ko je krožek nekaj let vodila igralka Alja Tkačeva. Tako so v jeseniškem gledališču z delom v kroških približali gledališče precejšnemu številu mladih osmošolcev. Nekdanji gojenci Alje Tkačeve nadaljujejo s tradicijo in znanjem, ki so ga pridobili. V sezoni, ki se pravkar izteka, so v gledališču imeli izjemen odziv mladih ljubiteljev gledališke umetnosti, saj se je za sodelovanje v kroških prijavilo več kot petdeset osmošolcev. Ob zavzetem delu so razne skupine naštevala več matinee, spevoigro Kresničnik, dve novoletni igrici in nekaj ur pravljic v Kosovi graščini. Krožek, ki ga je vodil Jakob Kenda, je z njegovo režijo in uprizoritvijo enodejanke Alenke Goljevšek Hiša zaključil jeseniško gledališko sezono 1989/90.

Nastopili so: Behija Tatarevič kot Hiša, Gregor Mandeljc (Pajek), Polona Mišič (Stonoga), Jasna Talič (Golob), Elvira Bešič (Miš), Petra Divjak (Macka), Dara Stanko (Pes), Alenka Pust (Detel), Klemen Berlot (Vodja) in Lesni črvi: Miha Pavlin, Lejka Rebolj, Aida Dugonjič, Nina Murgelj in Hamersak.

Igra Hiša je eno tistih besedil, ki je namenjeno najmlajšemu rodu, in v katerem je uporabljen pravljnični motiv. Hiša je vsem dobra mati, prijeten dom vseh živalic. V težkem »boju« so živalice premagale vse lesne črve in Hišo ohranile za sebe in svoj rod. Režiser je v taki dramaturški zasnovi besedilo in vse ostalo prilagodil tako, da igra ugaja tudi starejšim gledalcem. Skupina mladih »absolventov« gledališkega krožka je na koncu njihovega študija zelo uspešno izvedla omenjeno igro, v kateri so morali ponazarjati razne živali. Nastopajoči so izrabili priložnost in se najbrž tudi v lastno veselje razigrali, tekstovno, gibalno in glasovno. Popolnoma sproščeni v vlogah raznih živalic so zelo uspešno podajali svoje vloge. Nekatera ponazarjanja živali so bila zelo zahtevna. Pajka je bilo naporen uprizoriti, vendar ga je odlično podal Gregor Mandeljc, ki za enourno prikazovanje razčlenjenega pajka zasluzi pohvalo. Klemen Berlot je bil v vlogi Vodja zelo prepričljiv »komandant« Lesnih črvov, ki so vsi skupaj poživeli predstavo. Tudi vsi ostali nastopajoči so s svojimi prepričljivimi nastopi doprinesli, da je bila njihova skupna igra uspešna, zanimiva in vseh številnim starešim, mladim in starejšim ljubiteljem gledaliških predstav, ki so njihovo lepo igro navdušeno nagradili s plaskanjem.

V realizaciji predstave so sodelovali še: Jože Bedič (scena), Danica Zemlja (kostumi), Jelo Smukavec (glasbeni efekti), Aleš Bedič (montaža), Drago Smolej (lučna oprema), Miran Kapljčič (inspicient) in Zvonka Divjak (garderoba). Glasbo je izbral režiser Kenda.

2. Ni podatka o izobrazbenih stopnjah in številu zaposlenih pri Dominvestu na delih in opravilih za HS ter o njihovih osebnih dohodkih. Menda se ti podatki ne štejejo v poslovno tajnost.

3. Pogodba s hišnimi sveti Dominvest zavezuje, da pripravi gradivo in koordinira dela organov skupnosti stanovalcev, kar je tudi ena od neizpoljenih obveznosti Dominvesta.

4. Iz prejšnjih bilanc vemo, da so navedli podatke o:

— nabavni vrednosti
— odpisani vrednosti in
— sedanji vrednosti 31. 12. določene leta družbenega stanovanjskega sklada občine. Teh podatkov v bilanci 1989 ni. Navedene so bile določene terjatve, ki jih sedaj pogrešamo (mislimo na dolžnike stanarin). Ni ne števila dolžnikov in ne določenih zneskov stanarin.

5. Pogrešamo podatke o sprejetih rebalansih finančnega načrta skupnosti stanovalcev za leto 1989, kajti rebalanci so privedli do podatka da je Dominvest za stroške upravljanja dosegel idealni index 99.

6. Bilanca s spremnim besedilom je brez podpisa in navedbe njenega sestavljalca. Ne vem, zakaj, ko gre za tako pomemben dokument.

Na koncu lahko rečemo, da zaradi navedenih pomanjkljivosti in lukenj v tem dokumentu nimamo razlogov za zadovoljstvo. Sicer pa bo o vseh poročilih za leto 1989 s področja stanovanjskega gospodarstva naše občine razpravljali posebej imenovani odbor za to področje, ki začasno nadomešča ukinitveni SIS in skupščino stanovanjske skupnosti.

Upajmo, da bo odbor o teh poročilih in tudi o obravnavani bilanci tvorno razpravljal in sprejel ustrezne sklepe ter se tako izneveril sedanjim zborom SO Jesenice, ki so večino poročil in predloženih sklepov sprejemali brez razprave.

Viktor Brum

kaj. Verjetno bodo s tako politiko tudi nadaljevali. Vsi ljubitelji gledališča bi želeli, da bi gledališče imelo prioriteten kulturni tretma na Jesenicah, s tem pa tudi obveznost za še boljše kvaliteto rast. Tisto o prioriteti vemo, da na Jesenicah ni izvedljivo, ker je premalo sredstev za tako umetniško dejavnost. Mogoče pa bo v obetani prihodnosti boljše? Zato se raje vrnimo k naši stvarnosti.

Zdaj, ob zaključku gledališke sezone moramo poudariti, da Gledališče Tone Čufar z gledališkimi krožki (v lastni režiji) uspešno spodbuja mlade talente za ustvarjanje v gledališki umetnosti. Da so krožki pot pravilne gledališke vzgoje, potrjuje vse, kar so mladi pokazali v pretekli sezoni in zdaj z zaključno predstavo - Hiša.

Franjo Ropret

Domen Jeraša spet med prvimi

Kakor smo v našem glasilu že lahko prebrali, je bilo od 14. do 18. marca v Titovem Velenju in v Ljubljani letošnje že XIX. tekmovanje učencev in študentov glasbe Slovenije. O doseženem uspehu učenca jeseniške glasbene šole Urbana Feleta na tem tekmovanju smo že poročali. Na tem tekmovanju pa se je ponovno odlično odrezal tudi Jeseničan Domen Jeraša s svojo pozavno.

Študent Akademije za glasbo v Ljubljani - pozavnist Domen Jeraša je na tem tekmovanju ponovil uspeh, ki ga je pred leti dosegel že kot dijak Srednje glasbene šole v Ljubljani, žal pa ga ni mogel ponoviti tudi na enakem jugoslovanskem tekmovanju, ker Akade-

mija ni imela denarja, da bi svoje najboljše študente letos poslala tudi tja.

Domen Jeraša je s svojo pozavno nastopil na tekmovanju v Titovem Velenju, kjer je v peti kategoriji izmed treh tekmovalcev dosegel daleč najboljši rezultat, in sicer 92,90 točke, drugi je kar za 12,60 točke zaostal za njim, tretji pa za 22,90 točke. Njegov učitelj na Akademiji je profesor Boris Šinigoj, na tekmovanju ga je na klavirju spremljala Vlasta Doležal - Rus.

Na slovenskem tekmovanju je sodeloval tudi v trobilnem kvintetu Akademije za glasbo Ljubljana, ki deluje pod vodstvom mentorja, Stanka Arnolda. Skupaj z Davidom Špecom - trobenta, Taborjem Kerekešem - trobenta, Metodrom Tomacem - rog in Alešem Snoflom - pozavna so v III. kategoriji (komorne skupine s trobili) z 98,25 točke dosegli prvo mesto od 100 možnih točk. Tako je pozavna Domna Jeraša še enkrat zabeležila med prvimi.

Vsakoletni organizator tekmovanja učencev in študentov glasbe Slovenije je Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije v sodelovanju s Skupnostjo glasbenih šol Slovenije in regijskimi društvi glasbenih pedagogov. Namen vsakoletnega tekmovanja je odkrivati izrazito nadarjene učence in usmerjati ne nagrajenih učencev v nadaljnje šolanje, spremljanje njihovega razvoja, afirmacija in pridobivanje koncertnih izkušenj. Seveda je to tudi priložnost za izmenjavo pedagoških izkušenj pri oblikovanju prihodnjih glasbenikov.

Domnu Jeraši iskreno čestitamo za ta uspeh in uspešno držo v kvalitetnem vrhu mladih slovenskih glasbenikov, še zlasti, ker občudujemo tudi njegovo glasbeno zagnanost, ki je razpeta med igranjem v orkestru Slovenske filharmonije, študijem na Akademiji za glasbo v Ljubljani, igranjem v Pihalnem orkestru jeseniških železarjev in vodenjem lastnega okteta.

Foto delavnica Divja romantična soteska Vintgar

Kaj pa je to foto delavnica? Angleži temu pravijo Foto Workshop, kar v prevodu pomeni foto delavnica oziroma delavnica, v kateri se izdelujejo fotografije.

Tudi na Jesenicah smo se odločili, da organiziramo več foto delavnic. Prva bo 13. maja v slikoviti soteski Vintgar pri Blejski Dobravi.

Zbor vseh udeležencev je pred Supermarket Union na Jesenicah ob 10.30. Odhod z Jesenic z vlakom ob 10.53 do železniške postaje Vintgar.

Udeleženci bodo začeli s fotografiranjem nad slapom ŠUM ob 11.30. Pomikali se bodo vzvodno proti toku Radovne.

Za vse udeležence bo organizirano kosilo v restavraciji Vintgar na koncu soteske, če bodo to želeli.

Povratek z vlakom iz Podhoma s prihodom na Jesenice ob 17.38. Zveza je z Jesenic z vlakom ali avtobusom proti Kranju (Ljubljani).

Vabljeni fotoamaterji iz Škofje Loke, Radomelj, Kamnika, Žirov, Kranja, Trziča, Radovljice, Jesenic.

Foto delavnica bo delovala v soteski Vintgar prvič v zgodovini te soteske. Pridite še vi ustvarjati dobre fotografiske posnetke v soteski.

Napredek zborovskega petja na Jesenicah

V organizaciji Zveze kulturnih organizacij Jesenice in DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela je bilo v sredo, 25. aprila, v počastitev 27. aprila, dnevna Osvobodilne fronte slovenskega naroda, tradicionalno letošnje srečanje odraslih pevskih zborov občine Jesenice in podelitev srebrnih znakov Osvobodilne fronte Slovenije.

Srečanje je otvoril moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešern Žirovnica, pod vodstvom vodje okteta Marjana Jemca, z Zdravljico, himno republike Slovenije. Prisotne prejemnike srebrnih znakov OF, predstavnike druž benopolitičnih organizacij Jesenice, občane in pevce devetih zborov je pozdravil predsednik ZKO Jesenice Jože Varl in zaprosil podpredsednico Skupščine Jesenice Albino Seršen, da spregovori ob prazniku in podeli srebrna priznanja OF. Po slavnostnem govoru Albine Seršen je Majda Rebernik prebrala kratke utemeljitve za šest prejemnikov srebrnih znakov; prejeli soo jih: Jožica Bertalančič za prizadevanje za vključitev žensk v družbena dogajanja, Emilija Bezni za uspešno in prizadevno delo na kulturnem, športnem in političnem področju, Milan Dornik za uspešno in prizadevno delo na kulturnem, športnem in političnem področju, Mihael Kernik za uspešno vodenje odbora za postavitev spomenika Jakobu Aljažu, Rina Klinar za nad vse uspešen prispevek v vodenju strokovnih služb SIS občine Jesenice in Ančka Stojan za uspešno in prizadevno delo na športnem in političnem področju.

V nadaljevanju programa so poleg Moškega vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešern Žirovnica nastopili še: Ženski pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela, pod vodstvom zborovodkinje Urške Pompe (16 pevki), Moški pevski zbor DU Jesenice, zborovodja profesor Matjaž Šurc (19 pevki), Moški pevski zbor PD Vintgar Beljska Dobrava, zborovodja Alojz Vengar (12 pevcev), Mešani pevski zbor Jaka Rabič Dovje - Mojstrana, zborovodkinja Hedvika Jelen (20 pevcev), Mešani pevski zbor DPD Svoboda France Prešern Žirovnica, zborovodkinja Irena Kosmač (21 pevcev) in Ženski pevski zbor Milko Škobrne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, zborovodkinja Metka Rutar-Piber (14 pevki). Jeseniške pevke so nastopile v zmanjšani postavi osmih pevki in stalnega zborovodja Antona Cimpermana, ki so bili odsotni iz upravičenih vzrokov. Ni nastopil Ženski pevski zbor Hermina Žerjav KUD Kranjska Gora, zaradi bolezni zborovodkinje Marjete Kokalj. Vsak zbor je zapel po tri pesmi, ki so jih napisali domači in tuji skladatelji.

S srečanjem odraslih pevskih zborov jeseniške občine je Zveza kulturnih organizacij zaključila pregled zborovske dejavnosti v sezoni 1989/90. Nastopi odraslih pevskih zborov so pokazali ogromno prizadevanje pevki in pevcev, ki žrtvujejo mnogo ur prostega časa za ohranjanje in razvijanje lepe slovenske narodne pesmi ter pesmi drugih narodov. Srečanje odraslih pevskih zborov je nudilo lep pregled njihovega dela. Pokazalo je različne izvajalske dosežke, odlike in pomanjkljivosti. Slednje niso tako velike, da jih postopoma in s še bolj vztrajnim delom ne bi mogli odpraviti, ker nikoli ni vse tako dobro, da ne bi lahko bilo še boljše.

Najbolj pereč in vedno ponavljaj problem je okrepitev nekaterih zborov z mlajšimi pevskimi in pevci. Okrepitev bi bila posebno zaželena pri ženskem zboru DU Javornik-Koroška Bela, moškem zboru DU Jesenice in pri moškem zboru PD Vintgar Beljska Dobrava. Razveseljivo je, da so se v pevske vrste po kratki prekinitvi vrtni Mešani pevski zbor KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana, ki ga vodi zborovodkinja Hedvika Jelen, in Moški pevski zbor Marjan Vodopivec KUD Kranjska Gora, ki ga vodi naš znani skladatelj in profesor Akademije za glasbo v Ljubljani Dane Škerl. Zadnja udeležba tega zbora na srečanju zborov je bila pred tremi leti, ko je zbor štel samo 12 pevcev, sedaj pa jih je nastopilo 20.

Prepevanje vseh zborov je pokazalo, da tudi pevci amaterji z veliko volje do zborovskega petja in pod dobrim strokovnim vodstvom lahko dosežejo kvalitetne rezultate. Srečanje zborov tako po številu kot kvaliteti, posebno pa po programski usmeritvi - izbiri skladb, upravičeno šteje med uspešnejše in priljubljene množične zborovske manifestacije. Razveseljivo je tudi to, da zbori vedno znova izboljšujejo umetniško raven.

Občinsko srečanje odraslih pevskih zborov nima tekmovalnega pomena. Zato so se po srečanju sestali člani glasbene komisije ZKO Jesenice in zborovodje, da bi delno ocenili delo zborov, zborovodje pa izmenjali izkušnje pri delu z zbori. V pogovorih ni bilo težko ugotoviti napredka vseh zborov. Ker pa je treba upoštevati različne pogoje dela in sestavo zborov, je vprašanje, če se na področju ljubiteljskega zborovskega petja sploh da objektivno presojeti dosežene rezultate.

Splošna ocena srečanja bi bila, da so se vsi zbori dobro pripravili na srečanje, da so zelo prizadevno študirali skladbe, ki so jih peli, da je bila izbira skladb pravilna, v glavnem podrejena glasovnim in tehničnim zmogljivostim zborov. Posebno je potrebno poudariti napredek pri izbiri glasbene literature, ker so vsi zbori osvežili svoje programe z novimi pesmimi, ki jih na prejšnjih srečanjih niso prepevali. Vsi zbori so nekako na novo zaživeli. Dosegali so dobro glasovito barvitost in zvočnost ter precejšnjo glasovno ravnost. Čutili so se razne pridobitve, ki so potrebne za uspešno zborovsko dejavnost. Zbori so prikazali trdo zborovsko disciplino, precej pevске kulture, zbranosti, tudi pevsko zlitost, zadovoljivo intonacijo, dobro izgovorjavo, občutno petje. To je že nekaj potrebnih prvin, na katerih se lahko gradijo finese umetniškega prepevanja. Za vse to pa so pohvale vredni prizadevni zborovodje, ker iz leta v leto napredujejo pri strokovnem vodenju zborov.

V prijetnem in prijateljskem ocenjevanju srečanja, pogovorih o raznih problemih pevске dejavnosti v občini, ob objektivni izmenjavi strokovnih in organizacijskih mnenj so zborovodje odločili, naj jeseniško občino na srečanju odraslih pevskih zborov Gorenjske, ki bo 8. junija v Bohinju, zastopa eden od zborov iz Kranjske Gore (moški ali mešani zbor), kar bodo določili Kranjskogorčani.

V lepem prazničnem vzdušju se je končalo še eno zelo dobro organizirano srečanje odraslih pevskih zborov, ki so prepevali domače in tuje narodne in umetne pesmi, ki jih je prisrčno pozdravljala polna dvorana poslušalcev. Čeprav je organizator priskrbel lepo urejen program srečanja, ga je povezovala Majda Rebernik.

Franjo Ropret

Moški pevski zbor Marjan Vodopivec KUD Kranjska Gora (foto: Mira Kolenik)

Mag. ph. Ivo Koželj: »Ringaraja«

Do konca tedna si v Galeriji Kosove graščine lahko ogledate fotografije Iva Koželja

Ideja za branje

(Neobvezni nasveti za obiskovalce knjižnice in za druge bralce Železaja)

»Medtem se je družba začela spet urejati... Zbirali so se ostanki družin... Cerkve, ki so ostale cele, so se spet odpirale... Stari republikanski rodovi, ki so odhajali, so se zlahka razločevali od cesarskih rodov, ki so prihajali... Pribežnik, ki se je vrnil, je mirno kramljal z morilci svoje rodbine... Obogateli revolucionarji so se naseljevali v velikih dvorcih... Jakobinci, ki so se spremenjili v barone in grofe, so govorili samo o grozotah leta 1793 pa o nujnosti, da bi kaznovali proletarce in zatrli ljudske izgrede...«

Ni težko uganiti, o katerem času, prostoru govorijo gornji navedki: kajpak o Franciji v času prve obnove - pod Bonapartom. Vzel sem jih iz Chateaubriandovih Spominov z onkraj groba. Verjetno ni čisto naključje, da je izšel izbor iz teh spominov pri nas prav lani. Leksikonček Svetovna književnost označuje Chateaubrianda kratkomalo kot »nasprotnika revolucije«. Ta oznaka je kajpak močno enostranska. Glede na to, da se tudi nam dogaja nekakšna obnova starega (predrevolucijskega) režima, bi se utegnili zdeti ti spomini komu prav poučno branje. Primerjave med francosko restavracijo (pod Napoleonom) in našo so včasih

prav presenetljive. V ta namen vam ni treba vzeti v roke ravno Chateaubrianda: v poštvi bi prišla katerakoli izmed zgodovinskih knjig, ki se ukvarjajo s tem obdobjem; recimo Mathiezova Francoska revolucija ali pa 1789: velika revolucija Francozov Markova in Soboula. Tiste dogodke nam obujajo tudi številna imenitna leposlovna dela. Spomnite se samo na Dickensovo Povest o dveh mestih ali na roman Anatola Franca Bogovi so žejni.

Delo, iz katerega so navedki na začetku, ima prednost, da ga je napisal nekdo, ki je bil zraven, ki je bil ob tem krvavo prizadet - hkrati pa je zgodovino soustvarjal kot vidni politik. Omenil sem že, da je slovenska izdaja Spominov z onkraj groba le nekakšen izbor. Na približno 200 straneh smo dobili približno desetino izvirnega teksta. Pri tem je treba dodati, da so tudi Francozi dobili popolno izdajo šele sto let po avtorjevi smrti.

Kot je jasno povedano v podnaslovu, je to le neobvezen nasvet, nikjer ni rečeno, da se vsakemu zdi umestno brati prav »knjige za današnji rabo«. Tudi meni - kot še marsikomu - ta hip niti približno ni jasno, kako se bo v bližnji prihodnosti obrnil okus bralcev pri nas. Samo Allah ve, kaj bo jutri, pravijo muslimani. Vsakdo pa lahko vendarle primakne k prihodnosti kakšen kamenček - ali pa ga poskusi primakniti.

M.H.

Mirko Rabič:

2

Amaterske kulturne dejavnosti na Dovjem

V času prepovedi delovanja so zgradili nov društveni dom in leta 1934 dočakali dovoljenje (4. maja), da ustanovijo Aljažovo pevsko in dramsko društvo. Petnajstega maja 1934 je bil ustanovni zbor novega društva.

Na ustanovnem zboru društva so izbrali vodstvo, in sicer:

- Jakob Kozjak - predsednik,
- Janez Peterman - podpredsednik,
- Anton Kovač - tajnik,
- Franc Pečarič - blagajnik (župnik, ki je nadaljeval Aljažovo delo na področju

vključevanja faranov v kulturne aktivnosti).

Še v tem letu so bile odigrane igre:

- Babilon
- Živa zakopana
- Slast v krvi,
- naslednje leto pa:
- Henrik gobavi vitez
- Izpod Golice
- Lumpacij vagabund
- Pri belem konjičku
- V času obiskanja
- Revček Andrejček

Aljaž s pevci

- Strahomir
- Mlinar in njegova hči
- Zagorski zvonovi
- Stilmondski župan.

Torej teksti, ki so se našli na odru Aljaževega prosvetnega doma tudi 20 do 30 let kasneje oz. v obdobju po letu 1945.

Zadnja predstava pred II. svetovno vojno je bila Triglavsko roža, igra, ki jo je napisal Mirko Kunčič. Ohranjen lepak iz tega obdobja nam dokumentira tudi to, da danes vemo, kdo so bili najbolj aktivni člani dramske skupine. To so bili Minka Smolej - Železnikova, Pavel Lotrič, Franc Dolžan - Ržun, Janez Ponikvar, Anka Janša - Potokarjeva, Katarina Vilfan, Ivan Dovžan - Blažev, Ivanika in Tončka Pšenica, Angelca Klančnik, Janez Skumavc - Petrov, Dolfka in Anička Paulus, Minka Salbergerjeva, Stanka Lotrič - poročena Paulus, Ferdi Lihtinegar, Tina Hlebanja in še koga bi lahko našeli, ki je bil pač takrat iz tega ali onega razloga odsoten. Režiser igre je bil Vinko Mazi. Torej ljudje, ki smo jih srečevali v kulturnem domu na Dovjem tudi takoj po vojni, ljudje, ki so se kako oblikovali naš kulturni vsakdan, naš odnos do lepe slovenske besede in pesmi, naš odnos do sočloveka, do potrebe po vključevanju preprostega človeka v oblikovanje amaterske kulturne dejavnosti ter kulturnih odnosov med ljudmi. Na takšen specifičen način so oblikovali tudi odnos do slovenske domovine, o kateri so na lepak za premiero Triglavsko rožo napisali:

»Domovina je dežela, ki je vsa napojena z znojem in krvjo naših prednikov. Dežela, v kateri počivajo naši dadi, ki so dali imena njenim goram, rekam in krajem, rastlinam in živalim. Dežela, po kateri so utrčili pota in steze in si gradili božje hrame. Dežela, v kateri je narodova duša sanjala in ustvarjala svoje pravljice in pripovedke, svoje šege in navade, prepovede in pesmi...«

Nekaj stavkov samo, a toliko lepega, čutnega, kar poštenega človeka v duši najprej prijetno stisne, a hip zatem navda s ponosom. Kajti imeli smo ljudi, ki so se zavedali svojih dejanj, ki jih morda

Prizor iz igre Divji lovec v dvorani pri Govoču

premalno cenimo in poznamo, in se nam jih ni treba sramovati. Njim, predvsem pa Jakobu Aljažu, se lahko zahvalimo, da so na nekakšen specifičen način s kulturno dejavnostjo zastupili ne eno, temveč kar več generacij v vaseh na severni strani očaka Triglava.

Mnogo več bi se verjetno dalo napisati o ljudeh in njihovem prispevku h kulturni dejavnosti do pričetka druge svetovne vojne. Toda dokumentov iz tega obdobja, razen v arhivu župnišča na Dovjem, ni veliko. Mnogo tega je izginilo v dolgih letih druge svetovne vojne, ko je aktivnost Aljaževega pevškega in dramskega društva povsem zamrla iz razumljivih razlogov. Mnogo arhiva, ki so ga domačini pred okupatorjem poskrili (po pripovedovanju Dolfke Paulus - por. Boštjančič) v različnih kmečkih hišah in stropu kulturnega doma, se je porazgubilo. Nekaj, kar ga je vendarle ostalo, pa skupaj s spomi-

ni različnih akterjev takratnih dogodkov s prenašanjem iz roda v rod - na takšen način kot nastaja ta kronika, vendar ne uide pozabi.

Obdobje 1945 - 1973

To je bil čas, ki bi mu lahko rekli obdobje presenetljivih, ideoloških sprememb na Slovenskem, ki ni prizanesel niti tem krajem oz. odnosom na področju kulturnega življenja na vasi.

Vendar ne zaradi tega, da se tovrstna aktivnost v teh krajih ne bi nadaljevala, temveč zato, ker je za več desetletij potisnjena ob stran oz. potisnilo ob stran vse tisto pomembno in veliko, kar je na področju kulturnega ustvarjanja v teh vaseh - če hočemo tudi na Slovenskem, da la generacija z Aljažem na čelu.

(se nadaljuje)

Jožu v slovo

V štirinštiridesetem letu starosti je po dolgotrajni bolezni umrl Jože Legat iz Sela pri Žirovnici. Njegova mnogo prerana smrt je boleče odjeknila v naših vrstah. Še vedno ne moremo verjeti, da Joža ni več med nami.

Železarska pot ga je vodila od Javornika I. preko Valjarne bluming štel do Hladne valjarne Bela. V novem, mlademu obratu si je s svojim pristopom do dela ustvaril sliko pridnega, prizadevnega delavca. Nobeno delo zanj ni bilo pretežno, manjvredno. Bil je vzgled vsem delavcem, posebno mlajšim, ki so pod njegovim vodstvom šele pričeli služiti svoj vsakdanji kruh. Na svojem delovnem mestu je vedno znova poizkušal najti rešitve, ki bi pripomogle k dvigu kvalitete in izboljšanju pogojev dela. Bil je delavec, ki bi bil dobrodošel vsepovsod.

Poleg vseh teh vrlin vzornega železarja je bil obdarjen še z mnogo plemenitejšimi vrednotami. S svojo dobroto, toplino, tovarištvom je znal priskočiti na pomoč vsakomur. V tem hitrem tempu življenja je znal prisluhniti našim težavam, njegovo razumevanje in topla beseda pa sta nam pomenila mnogo več. Mnogokrat nam je ravno njegova dobrovoljnost pomagala, da se nam je zdel dan lepši, svetlejši.

S svojim delom je v naših srcih zapustil globoko sled. Za vse te lepe trenutke, katere smo skupaj preživeli, mu iz vsega srca lahko rečemo le HVALA.

Ob boleči izgubi našega Joža otrokom, ženi in svojem izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci HV Bela

Zahvale

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata

AVGUSTA GABORJA

se vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, iskreno zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se sostanovalcem za denarno pomoč ter vsem za darovano cvetje. Hvala gospodu župniku za obred ter vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Cilika in hčerka Ančka z družino

Sodelavcem Jeklarne 2 (kontiliv) ter KOOS Železarne Jesenice se najiskrenejše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je prišla zelo prav. Hvala vsem, Muharem Dantović

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem jubileju in jim želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu. Ana Klanšek

Sodelavcem obrata Žičarna se najiskrenejše zahvaljujem za lepa darila ob odhodu v pokoj. Vsem želim še veliko uspehov. Svetomir Jezdič

Občinskemu odboru Zveze borcev Jesenice in Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za čestitki ob mojem rojstnem dnevu. Želim jima še veliko nadaljnjih uspehov. Marija Dolinar

Občinskemu odboru Zveze združenj borcev NOV Jesenice, Društvu upokojencev Jesenice in Sekciji za družbeno aktivnost žensk pri KK Staneta Bokala Jesenice ter prijateljem se iskreno zahvaljujem za čestitke ob jubileju! Marica Potočnik

Društvu upokojencev Jesenice se zahvaljujem za čestitko ob življenjskem jubileju. Franc Dolinar

Sindikalni organizaciji obrata Strojne delavnice - strugarna valjev Bela se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni. Marjan Vilman

46 ekip članov GRS na smučarskem tekmovanju za Koflerjev memorial

Člani postaje Gorské reševalne službe Mojstrana so pod severno triglavsko steno v Vratih organizirali 18. smučarsko tekmovanje za Koflerjev memorial.

V čudovitem spomladanskem vremenu se je pod vznožjem triglavskega pogorja zbralo več kot 140 tekmovalcev iz številnih postaj GRS v Sloveniji ter gostje iz Italije in Avstrije. Kljub mili zimi je bilo pod severno triglavsko steno le toliko snega, da so tekmovalci lahko izvedli v skupno zadovoljstvo vseh.

Novost letošnjega tekmovanja je bil ekipni nastop članov GRS, ki so se morali najbolj približati povprečnemu času na progi. Zmagala je peta ekipa Mojstrane v postavi: Langus, M. Smolej in Smolej, druga je bila druga ekipa Jesenic v postavi Hlade, Pervanja in Kocjančič, tretja pa prva ekipa Jesenic, ki so jo sestavljali Klinar, Novak in Babič.

Pri izvedbi tekmovanja so se tudi letos izredno potrudili člani postaje GRS Mojstrana, ki se ob tem tudi najlepše zahvaljujejo za pomoč in sodelovanje ZTKO Jesenice, delovnim organizacijam in zasebnikom.

J.R.

Dežurne trgovine

V soboto, 12. maja, bosta na Jesenicah od 8. do 19. ure odprti trgovini:

- Delikatesa Kašta 2, Jesenice, Titova 21, in
- Delikatesa Kašta 3, Koroška Bela, Svetinova 8a.

Dežurni lekarni

V maju je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna na Jesenicah.

Razstavni salon Dolik Jesenice

V razstavnem salonu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je do vključno 15. maja na ogled medklubaska razstava fotografij Interclub 90, na kateri sodelujejo fotoamaterji iz Beljaka - Villaca (Avstrija) in Jesenic z izbranimi fotografijami.

Salon je odprt vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Iščemo varuhe razstav

Razstavni salon Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice vabi k sodelovanju zlasti upokojenke ali upokojence za varstvo razstav v razstavnem salonu Dolik, Titova 12, vsak dan, razen sobot popoldan, nedelj in praznikov, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure. Ob prijavi večjega števila kandidatov bo varstvo izmenično, po dogovoru med kandidati. Plačilo varstva po dogovoru. Kandidatke - kandidate vabimo, da se oglasijo v razstavnem salonu Dolik, Titova 12, v četrtek, 17. maja, od 17. do 18. ure.

Predvpis za novo šolsko leto

Glasbena šola Jesenice objavlja predvpis novih učencev za šolsko leto 1990/91.

Predvpis s preizkusom glasbene nadarjenosti bo v sredo, 16. maja, od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure v prostorih glasbene šole. Otroke naj k predpisu pripeljejo starši.

Vpisovali bomo tudi predšolske otroke za zbor cicibanov (malo glasbena šola).

Miss narcis s pestrejšim programom

Okolica Planine pod Golico nad Jesenicami, v osrčju Karavank, se vsako leto v maju odene v bele narcisne poljane. Tisoče in tisoče teh cvetlic privablja ljubitelje narave in ostale obiskovalce od blizu in daleč. Seveda pa so narcise pre malo, ljudje si ob obisku Planine pod Golico želijo tudi sprostitve, zabave in dobre gostinske ponudbe.

Med najbolj znanimi majskimi prireditvami je Miss narcis, ki jo različni organizatorji prirejajo že več kot 30 let. O tej prireditvi so mišljenja različna, dejstvo pa je, da si je pridobila ime tudi po Gorenjski in Sloveniji. Miss narcis bo letos v nedeljo, 20. maja. Tokrat bodo glavno besedo imeli člani tamkajšnjega gasilskega društva, ki prireditve pripravljajo pod vodstvom Dušana Vidmarja. Treba je reči, da jim ne manjka zavzetosti, predvsem vzpodbudno pa je, da so se odločili, da prireditvi dajo nov obraz s privlačnejšo vsebino. Vsi želijo, da bi bilo v maju v Planini pod Golico in okolici čimveč obiskovalcev, saj je to pravi pomladni praznik.

V soboto, 19. maja, zvečer bo najprej v tamkajšnji vaški cerkvi koncert, ki ga pripravlja znani operni pevec z Jesenic Jaka Jeraša. Gre za prijeten kulturni dogodek, ki zasluži vse priznanje, saj lepo zaokrožuje praznovanje meseca narcis.

Nedeljska prireditev Miss narcis se bo začela ob 14. uri. Najprej bodo prikazali nekaj starih kmečkih običajev v »rovti«, med drugim »likof« ob spravi lu sena. Domačini bodo povedali še marsikatero okroglo, zatem pa bodo obiskovalci izbrali najlepše dekle med narcisami. Vsako leto kar nekaj deklet

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

11. maja, amer.fant.film VRNITEV V PRIHODNOST ob 18. in 20. uri.

12. maja, amer.fant.film VRNITEV V PRIHODNOST ob 17. in 19. uri. Ob

21. uri premiera amer.trda erotika ZE-LO RAZUZDANO DEKLE. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

13. maja, amer.barv.thriller BESNI-LO ob 17. in 19. uri. Ob 21. uri amer.trda erotika ZELO RAZUZDANO DEKLE. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

14. maja, amer.barv.thriller BESNI-LO ob 18. uri. Ob 20. uri amer.trda erotika ZELO RAZUZDANO DEKLE. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

15. maja NI KINOPREDSTAVI!

16. maja, amer.akcij.film NEVARNA MISIJA ob 18. in 20. uri.

17. maja, amer.akcij.film NEVARNA MISIJA ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

13. maja, amer.akcij.film NEVARNA MISIJA ob 19.30.

radio triglav jesenice

Petek, 11. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Naša akcija - iščemo najnižje cene, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 17.00 - Kamen spotike, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.40 - Povabljeni ste, 18.59 - zaključek programa.

Sobota, 12. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Zgodilo se je, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 16.45 - zabavno glasbena oddaja, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.59 - zaključek programa.

Nedelja, 13. maj:

10.00 - pričetek programa, 10.15 - Slovenici v svetu, 12.00 - nedeljsko popoldne, vmes čestitke poslušalcev, EP in prenos skupnega informativnega programa slovenskih radijskih postaj.

Ponedeljek, 14. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Rekli so, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 17.00 - aktualno, 17.45 - Barometer prijaznih, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.30 - Zanimivosti iz narodno-zabavne glasbe, 18.59 - zaključek programa.

stiske poslušalcev in EP, 18.30 - Minute za resno glasbo, 18.59 - zaključek programa.

Torek, 15. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Rekli so, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 17.00 - Tema dneva, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.30 - Zanimivosti iz zabavne glasbe, 18.59 - zaključek programa.

Sreda, 16. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Aktualno, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 17.00 - Tema dneva, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.30 - Zanimivosti iz narodno-zabavne glasbe, 18.59 - zaključek programa.

Četrtek, 17. maj:

14.00 - pričetek programa, 14.10 - pregled dogodkov in povabila, 14.30 - Domače novice, 15.00 - Aktualno, 15.30 - Dogodki in odmevi, prenos skupnega programa slovenskih radijskih postaj, 16.00 - obvestila, 16.30 - Domače novice, 17.00 - Tema dneva, 18.00 - čestitke poslušalcev in EP, 18.30 - Vedno zelene melodije, 18.59 - zaključek programa.

Obvestilo

Na osnovi razpisa za letovanje v počitniških domovih in prikolicah Železarne Jesenice za leto 1990 obveščamo vse zainteresirane članice in člane DU Jesenice in vse ostale upokojenke, da imajo možnost prijave za letovanje v pisarni društva, Pod gozdom 13, do 18. maja.

Vsi razpisni pogoji so objavljeni v Železariju štev. 14 z dne 12. aprila 1990, zato se na podlagi teh lahko prijavite vsak torek in petek od 16. do 18. ure.

IO DU Jesenice

Ali poznamo svoj domači kraj - oglejmo si našo dolino z Jelenkamna

Planinsko društvo Jesenice organizira v nedeljo, 13. maja, pohod z Jesenic preko Jelenkamna na Pristavo in naprej v Planino pod Golico. To je lepa pomladanska pot, primerna za ljudi vseh starosti, saj bo pohod trajal le dopoldne in bo možna vrnitev ob 13.05 z avtobusom. Pohod je primeren tudi za krepitev moči za kasnejše teže pohode.

Dobimo se pod uro na železniški postaji na Jesenicah ob 7. uri, od koder bo pohod vodil planinski vodnik Janko Avsenik.

turistične namene. Možnosti je veliko, le bolj bo potrebno zavijati rokave.

Poleg narcisnih poljan imajo obiskovalci še vrsto možnosti za sprostitve, izlete in planinske ture. Pomemben je hotel Planina pod Golico z izbrano gostinsko ponudbo, pa kmečki turizem pri Betelu, planinci se z veseljem ustavijo v koči na Golici, za katero skrbijo člani jeseniškega planinskega društva.

Planina pod Golico ima resnično v vseh pogledih velike možnosti za smejelejši turistični razcvet.

J.R.

Pisana družčina psosv na zvezni razstavi na Jesenicah

Člani Kinološkega društva Jesenice so sredi prave delovne vneme ob pripravah na organizacijo prve zvezne razstave psosv vseh pasem v nedeljo, 13. maja, v športnem parku Pokmežakla. Lastniki so prijavili več kot 400 psosv iz številnih krajev Jugoslavije ter Francije, Avstrije, Italije, Madžarske in Holandije. Med njimi je 20 lovskih in 61 športnih pasem. Ljubitelji štirinožnih prijateljev bodo videli nekaj pasem, ki tod okoli niso znane, razstava pa je predvsem specializirana za nemške ovčarje, kraske ovčarje in labrador retrieverje.

Program razstave se bo v nedeljo začel ob 9. uri. Domači in tuji sodniki

bodo zatem do 13. ure ocenjevali pse. Ob 14. uri bo nastop službenih psosv UNZ Kranj. Ob 16. bo slavnostni sprevid in podelitev nagrad. Razglasili bodo več prvakov v posameznih skupinah, izbrali bodo tudi najlepšega psa razstave.

Ker je to prva zvezna razstava psosv na Jesenicah, člani Kinološkega društva vabijo vse prijatelje psosv, da si jo ogledajo. Pripravljajo jo predvsem z namenom, da poskrbijo za večjo kinološko prosvetljenost, saj hočejo pokazati vso skrb za štirinožne prijatelje, ki so naši vsakodnevni spremljevalci.

J.R.

Verona 90 zopet v stilu padalcev ALC Lesce Bled

Mesto, znano po prelepi areni in nesrečni ljubezni Romea in Julije, je bilo tudi letos prizorišče odprtega prvenstva Italije. Udeležba 175 tekmovalcev iz 10 držav v 35. ekipah je potrdila renome tega tekmovanja.

Ekipo ALC Lesce Bled so sestavljali: Darko Svetina, Dušan Intihar, Roman Pogačar, Branko Mirt in kot presenečenje - peti član je bila Mira Grčić, ki je svojo udeležbo na tako močnem tekmovanju potrdila z dobro pripravljenostjo. Ekipa je pričakovala nestabilno vreme in težke pogoje. Vročina in brezvetrie z močno termiko pa sta naredila svoje. Rdeča nit tekmovanja sta bila velika napetost in neprestano menjavanje v vodstvu. Naša ekipa se je tudi v teh pogojih znašla odlično in kljub posameznim napakam končala tekmovanje z delitvijo odličnega drugega mesta z ekipo Italije z 20 cm iz desetih serij. Zmagala pa je ekipa Francije z 18 cm.

Posamezno odlično tretje mesto je osvojil Roman Pogačar. V desetih serijah je dosegel vsega skupaj 4 kazenske centimetre.

Branko Hrast

Šah

Nagradni prvomajski šahovski turnir

V nedeljo, 6. maja, je bil v Šahovskem domu na Jesenicah nagradni šahovski turnir v počastitev praznika dela, prvega maja. Zbralo se je 24 šahistov, med njimi kar pet mojstrskih kandidatov in pet prvokategorikov. Odigrali so deset kol po švicarskem sistemu, igralec pa je imel na voljo 15 minut časa za vsako partijo. Zmagal je mojstrski kandidat Primož Kosmač, ki je zbral osem točk; 2.do 3.

mesto sta si razdelila Anton Krničar in Franci Rodman s sedmimi točkami, četrto je bil Železnik s šest in pol točke, 5. do 6. mesto sta zasedla veteranka Lojzka Pongrac in Eržen s 5,5 točke. 7. do 11. mesto pa so si razdelili Lužnik, Ravnik, Konič, Cvetkov in Čamžič s 5 točkami.

Šest najbolje uvrščenih je prejelo nagrade, Cvetkov pa je dobil nagrado kot najbolje uvrščen igralec brez kategorije.

Košarka

Prvomajski košarkaški turnir

28. aprila letos je v telovadnici osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski Gori potekal jubilejni peti prvomajski turnir v košarki. Turnir so uspešno pripravili kranjskogorski športni delavci, nastopilo pa je 81 posameznikov v enajstih ekipah: Ta domače, Rožle, FTK, Benetton, Morsos, Smrkci, Rateče-Planica, Kaleštre, Max bar, Kljukci in Lakersi.

Prvič so na turnirju nastopale tudi ženske, tokrat je bila celo najboljša strelka ženska, in sicer Meta Pirnat z 48 koši. Prijavljene so bile tudi ekipe Vič Olimpija, Veseli fantje in Optimisti, vendar na turnirju niso nastopile, zato so njihovi nasprotniki zmagali z rezultatom 10:0. Skupaj je bilo na turnirju na 14 tekmah

doseženih 735 košev ali 52,5 koša na tekmo. V velikem finalu sta se za prvo mesto pomerili ekipe Rožle in Kaleštre.

Končni vrstni red ekip na letošnjem 5. prvomajskem košarkaškem turnirju pa je: prvo mesto je osvojila ekipa Rožle, drugi so bili Kaleštre, tretje mesto so zasedli Lakersi, četrto so bili Smrkci; od petega do enajstega mesta so se ekipe razvrstile takole: Max bar, FTK, Ta domače, Benetton, Rateče-Planica, Morsos in Kljukci.

Letos je bil prvič izveden tudi turnir trojk za nagrado Rožle. Najuspešnejša je bila Meta Pirnat (Lakersi), ki je od devetih metov imela šest uspešnih.

Lojze Kerštan

Tekmovanja ekip mlajših kategorij

V soboto in nedeljo pričnejo tekmovati ekipe mlajših kategorij ženskega košarkaškega kluba Jesenice. Klub bo v tekmovanju sodeloval v vseh štirih starostnih kategorijah.

Zaradi zmanjšanja potnih stroškov so lige pri mladinkah, kadetkinjah in pionirkah razdeljene po območjih, po zaključku tekmovanja v območnih ligah pa prvo uvrščene ekipe iz območnih lig nadaljujejo tekmovanje v finalni skupini za prvenstvo Slovenije. Mlajše pionirke pa

igrajo v enotni ligi.

V prvem kolu igrajo: mladinke v soboto, 12. maja, ob 19. uri v telovadnici CSUI Jesenice:Kranj kadetkinje v nedeljo, 13. maja, ob 10. uri na igrišču Podmežakla Jesenice:Kranj pionirke v soboto, 12. maja, ob 17.30 v telovadnici CSUI Jesenice:Kranj mlajše pionirke pa v soboto gostujejo pri ekipi KK Šentvid.

Ljubitelje košarke vabimo na ogled tekem.

TC

Rezultati in program tekem lige v malem nogometu

1. kolo - skupina A:

Žebljarna:Valjarna bluming štekel	0:3
Energetika:Elektrode	0:1
Ilinden 83: Camel	0:1
Gradis:Jeklovlek	3:0

Skupina B:

Kdo je naslednji: Narcis Tufek	1:0
Valjarna žice in profilov: Hladna valjarna Jesenice	1:0
Transport:Kovin	1:0

V četrtek, 10. maja, je program naslednji:

ob 15.15 Jeklovlek:Camel
16. uri Energetika:TPV
16.35 Ilinden 83:Valjarna bluming štekel
17.10 Gradis:Elektrode

Ob 18. uri prijateljska tekma

NK Jesenice:MNK Titovo Velenje
(vodeča ekipa v državnem prvenstvu v malem nogometu)

Ob 19. uri Valjarna žice in profilov:Železnica
19.35 Transport:Narcis Tufek
20.10 Kovin:Hladna Valjarna Jesenice
20.40 Kdo je naslednji:Hladna valjarna Bela

Ponedeljek, 14. maj:

ob 16. uri Strojne delavnice:ETN
16.35 Adjustaža VBŠ:Žičarna
17.10 CDV:Jeklarna 2
17.45 Valjarna debele pločevine:Elektrode
18.20 Jeklovlek:Elektrode
18.55 Valjarna bluming štekel:Gradis
19.30 TPV:Ilinden 83
20.05 Žebljarna:Energetika

Torek, 15. maj:

ob 16. uri Narcis Tufek:Kovin
16.35 Železnica:Transport
17.10 Hladna valjarna Bela:Valjarna žice in profilov
17.45 Borsalino:Kdo je naslednji
18.20 ETN:Livarna
18.55 Jeklarna 2:Valjarna debele pločevine
19.30 Žičarna:CDV
20.05 Strojne delavnice:Adjustaža VBŠ

Zvone K.

Namizni tenis

V republiški ligi več zmag in porazov Jesenic

V zadnjih dneh je bilo na Jesenicah in drugod nekaj tekem v vseh republiških ligah.

Članska ekipa Jesenic je v I. A ligi najprej gostovala v Gornji Radgoni, kjer si je priborila dve dragoceni točki z zmago 5:4. Zatem pa je izgubila v Murski Soboti z ekipo Sobote 3:8. Doma bi morali igrati z ekipo Olimpije in z Gorico, vendar sta bili obe tekmi preloženi. Nastopili so Podbregar, ki je prispeval tri zmage, Ferber, ki je prispeval tri zmage, in dva realne možnosti za obstanek v I. A ligi.

Ženska ekipa Jesenic je v I. A ligi gostovala v Ljubljani. Proti ekipi Olimpije je doživela tesen poraz 4:5, zato pa je premagala ekipo Kajuh-Slovan s 6:3. Potem je gostovala še v Hrastniku, kjer je zopet tesno izgubila s 4:5. Na lestvici je ženska ekipa Jesenic na začasnem četrtem mestu. V navedenih tekmah je prispevala Klemenčeva sedem zmag, Krmeljeva štiri in Lavtizarjeva tri.

Š.

HK Jesenice prireja v Športni dvorani Podmežakla na Jesenicah 18. maja ob 20. uri

koncert ansambla bratov Avsenik

s pevci: Jožico Kališnik, Jožico Svete, Alfijem Nipičem. Sodelujeta tudi Košir pa TOF.

Predprodaja vstopnic vsak delovni dan od 7. maja dalje v blagajni

SD Jesenice od 16. do 18. ure.

Rezervacije telefon: (064)84-317.

Vstopnina: sedišče parter 45,00 din

sedišče tribuna 35,00 din

stojišče 25,00 din.

Vse, ki so rezervirali vstopnice za koncert ansambla bratov Avsenik, obveščamo, da vstopnice dvignejo do 15. maja v blagajni SD Jesenice.

Hokejski klub Jesenice

Tenis za železarje

Komisija za šport in rekreacijo pri IO sindikata Železarne razpisuje celoletni turnir v tenisu, po pravilniku, ki je objavljen skupaj z razpisom.

Prijavite se na dan tekmovanja v športnem parku pod Mežaklo. Tekmovanje se bo predvidoma pričelo v soboto (moški) in nedeljo (ženske), 19. in 20. maja, s pričetkom ob 8. uri.

Vodja tekmovanja bo Milan Klinar.

Pravilnik o teniškem turnirju na DŠRI Železarne Jesenice

Teniški turnir poteka od maja do oktobra v tekočem letu.

Pravico nastopanja na teniškem turnirju imajo vsi člani DO, ki so v rednem delovnem razmerju in ki jim delovno razmerje miruje. Pravice sodelovanja nimajo honorarno zaposleni delavci in študenti.

Registrirani in kategorizirani tekmovalci (so registrirani in imajo tekmovalno knjižico Teniške zveze Slovenije), ki tekmujejo v koledarskem letu na zveznih, republiških ali regijskih ligah (tujih) ter drugih ustreznih prvenstvih, ne morejo nastopiti.

Pravico sodelovanja na teniškem turnirju dokazujejo delavci z izkaznico o vstopu v Železarno.

Priznanja in nagrade se podeljujejo ob zaključku DŠRI Železarne Jesenice.

Tekmuje se po pravilniku Teniške zveze Jugoslavije, Pravilniku za organiziranje in izvajanje DŠRI v Železarni in dopolnilih v teh pravilih.

Komisija za šport in rekreacijo razpiše datum kvalifikacijskega enodnevnega turnirja z največ 32 udeleženci v moški konkurenci in največ s 16 udeleženkami v ženski konkurenci (sobota-nedelja), kjer se igralci-ke razvrstijo od 1. do 32. oz. od 1. do 16. po izločilnem sistemu.

Za kvalifikacijski turnir se opravi žrebanje na dan tekmovanja in se vodi zapisnik.

Vsi, ki želijo sodelovati na celoletnem turnirju in niso nastopili na kvalifikacijskem turnirju, lahko kot izzivalci iz rang lestvice kvalifikacijskega turnirja izzivajo zadnjega oz. predzadnjega. Ko se uvrsti na lestvico 32., lahko nastopa kot izzivalec po vrstnem redu od svoje uvrstitve do 1. mesta.

Za kvalifikacijski turnir ni prijavnine, za nadaljnje igranje se izzivalec in izzivanelec dogovorita o datumu in času ter o stroških.

Igra se lahko na kateremkoli igrišču (Kr. Gora, Jesenice, Bled, Šobec itd.) po dogovoru obeh igralcev. Igralci sodijo sami.

Igra se na dva dobljena seta, s tem da se oba seta igrata na »tie-break«, ali en set do 9. Pri igri 6:6 ali 8:8 se igra tie-break (do 7 oz. 10 točk na dve točki razlike).

Uvrstitve moških in ženskih udeležencev turnirja bodo tedensko objavljene v glasilu Železar.

Igralca se sporazumeta, s katerimi žogicami bosta igrala.

Če izzivanelec dvakrat odkloni igranje, se ga avtomatično črta s spiska 32 oz. 16 igralcev in mora začeti kot izzivalec.

Začetna stran igranja in servisa se žreba.

Rezultate in vsa pojasnila daje Komisija za šport in rekreacijo, kamor more rate sporočiti tudi rezultate (do torka) za objavo v Železaru (tel 32-66).

Nagrade oz. priznanja bodo podeljena po pravilniku o DŠRI v Železarni. Tekmuje se na lastno odgovornost.

Razpis občinskega prvenstva v množični gimnastiki

ZTKO Jesenice in TVD Partizan Javornik- Koroška Bela prirejata v soboto, 19. maja, ob 15.30 občinsko prvenstvo v množični gimnastiki, ki bo v telovadnici osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB.

Na prvenstvu lahko nastopijo mlajši pionirji in pionirke (1. do 4. razred), starejši pionirji in pionirke (5. do 8. razred) ter mladinke in mladinci (1. do 4. letnik srednjih šol).

Prijave ekip bodo sprejemali pol ure pred pričetkom tekmovanja v OŠ Karavanskih kurirjev NOB. Dodatne informacije pa dobite na ZTKO Jesenice.

Vabljeni!

12. košarkaški turnir

Aktiv invalidov Železarne Jesenice in sindikalna organizacija Železarne Jesenice vabita na 12. košarkaški turnir paraplegikov v sedeči košarki. Tekmovanje bo v nedeljo, 13. maja, s pričetkom ob 8. uri v telovadnici CSUI (ŽIC).

Na turnirju bodo sodelovala moštva Maribora, Celja, Ljubljane, Novega mesta in gorenjske regije.

Vabimo vse občane, da si ogledajo ta košarkaški turnir, ki je hkrati tudi prvenstvo Slovenije.

Občni zbor Planinskega društva Martuljek

Gozd Martuljek, prijazna vasica pod Špičkom, je vas gasilcev, lovcev in planincev. Planinsko društvo, ki je preteklo leto praznovalo 40-letnico uspešnega delovanja, ima 280 članov, kar je za majhno vas izredno veliko.

Rutarjanski planinci se lahko pohvalijo, da imajo na svojem območju eno najlepših kanjonskih poti - Zgornjesavski Vintgar, katerega bo potrebno bolje propagirati. Planinci v Martuljku so tudi delovni, saj so v preteklem letu poslali 40-letnico ustanovitve društva, postavili so informativni kozolec pri vstopu v dolino pod Špičkom, obnovili markacije na Špič in Črne vode ter bivak pod Špičkom in se podali na krajše izlete v bližnjo okolico. Planinsko društvo uspešno sodeluje z ostalimi društvi v kraju, kot so vaški odbor, gasilci in lovci. Zaradi pomanjkanja snega niso izvedli tekmovanja za Slavkov memorial.

Na občnem zboru je v soboto, 28. aprila, predsednik društva Srečko Kozelj povedal, da je premalo zanimanja za planinsko dejavnost med mladino, zato imajo težave s pomlajevanjem društva. Domnili so se, da bodo tudi letos organizirali izlete v okolico, nadaljevali z že začetim delom, v svoje vrste pa naj bi pritegnili čim več mladih članov. Večje naj bi bilo tudi sodelovanje s kranjskogorskim Turističnim društvom, uredili naj bi tudi problem financiranja, saj društvo dobiva zelo majhne dotacije.

Ob koncu občnega zbora je Vid Černe iz Kranjske Gore prikazal barvne diapozitive Sem ter tja po Kranjski Gori.

Lojze Kerštan